

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Κ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1942

ΑΡΙΘ. 13-15

δ. Θ. και Φ., ΛΕΩΝΙΔΟΥ ΙΩ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ
Τακτικού Καθηγῆτου τῆς Ἱστορίας τῶν
Θρησκευμάτων ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΣΧΕΣΕΙΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Ι. Τέχνη εἶναι ἡ ἔκφρασις τοῦ καλοῦ, ἦτοι τοῦ
ωραίου.

Διὰ τοῦ ὀρισμοῦ τούτου προσδιορίζεται ἀμὰ ἡ σχέ-
σις τοῦ ἀπολύτως Καλοῦ πρὸς τὸ διὰ τῆς Τέχνης ἐκ-
φραζόμενον σχετικῶς καλόν.

Τὸ ἀπολύτως Καλὸν ὑπάρχει καθ' αὐτὸ ἐν τῇ πε-
ριοχῇ τῶν πνευματικῶν ἀξιών ὡς ἀντικειμενικὴ ἀξία.

Τὸ σύνολον τῶν καθ' ἑαυτὰς ὑπὲρ χρόνον και χώ-
ρον ὑπαρχουσῶν πνευματικῶν ἀντικειμενικῶν ἀξιών
συναποτελεῖ ἀμὰ και τὴν περιοχὴν τῶν ἰδανικῶν,
πρὸς ἃ τείνει ἑκάστοτε και ἑκασταχοῦ ἡ ἀνθρωπό-
της, ἐπιδιώκουσα τὴν ἐν τῇ ζωῇ πραγματοποίησιν
τῶν.

Ἡ ἐν χώρῳ και χρόνῳ ὀλικὴ πραγματοποίησις
ἐνὸς ἰδανικοῦ εἶναι ἀνεφικτος—πρῶτον, διότι τὸ
ἀπόλυτον δὲν ἔχει ὅρια, ἐὰν δὲ ἦτο δυνατόν νὰ φθά-
σῃ τις εἰς ὅρια, νὰ το συλλαβῇ και νὰ το πραγματο-
ποιήσῃ, θὰ ἔπαινε νὰ ἦναι ἀπόλυτον και ἰδανικόν—
ἔπειτα δὲ, διότι ἡ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐν χώρῳ και
χρόνῳ ἐπιδιώξις ἐνὸς ἰδανικοῦ ὑπόκειται κατ' ἀνάγ-
κην εἰς τοὺς περιορισμοὺς τῶν τριῶν διαστάσεων
τοῦ κόσμου και εἰς τὰς συνέπειας τῆς ἀνθρωπίνης
ἀτελείας.

Συνεπῶς αἱ ἐν τῇ κατὰ κόσμον ζωῇ πραγματο-
ποιήσεις διὰ και ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου τῶν ἰδανικῶν
εἶναι πάντοτε σχετικαὶ ἢ μερικαί, οὐδέποτε δὲ ἀπό-
λυτοι ἢ ὀλοκληρωτικαί.

Τὸ σύνολον τῶν ἑκάστοτε και ἑκασταχοῦ ἐν μέρει
πραγματοποιήσεων τούτων καλοῦμεν πολιτισμόν.

Οὕτω δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν ὡς ἐξῆς τὸν πολιτι-
σμόν, ὡς ἔννοϊαν και ὡς πραγματικότητα: Πολιτι-
σμός εἶναι τὸ σύνολον τῶν ἑκάστοτε και ἑκασταχοῦ
ἐν μέρει πραγματοποιήσεων ὑπὸ και διὰ τοῦ ἀνθρώ-
που τῶν ἀπολύτως νοουμένων ἰδανικῶν, ἦτοι τῶν ἐν
τῇ περιοχῇ τοῦ πνεύματος ἀντικειμενικῶν ἀξιών.

Αἱ πραγματοποιήσεις αὐταί, ἐμπλουτίζουναι τὸ
ἑκάστοτε παρὸν και προσδιορίζουσαι τὴν ἐν τῷ μέλ-
λωνι ἐξέλιξιν και διαμόρφωσιν τοῦ πολιτισμοῦ, ἔχου-
σιν ὡς συνέπειαν ἀμεσον ἔνθεν μὲν τὴν τελειοποίη-
σιν τῶν εἰς τὴν ὀλικὴν εὐημερίαν τῶν ἀνθρώπων και
τῶν κοινωνιῶν χρησιμοποιουμένων βιοτικῶν μέσων,
ἐτέρωθεν δὲ τὴν ἀνάπτυξιν και τὸν ἐμπλουτισμόν τοῦ

πνεύματος και τὴν καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς—τ. ἔ. τὸν
ἑσωτερικόν τοῦ ἀνθρώπου ἔκπολιτισμόν, δι' οὗ οὗ-
τος διαπλάσσεται, ἐξελίσσεται και τελειοῦται εἰς Φυ-
σιогνωμίαν, εἰς ἀνωτέραν τ. ἔ. Προσωπικότητα.

Κατὰ ταῦτα, και τὸ ἀπολύτως Καλόν, καθ' αὐτὸ
ὑπάρχον ὡς ἀντικειμενικὴ ἀξία ἐν τῇ περιοχῇ τῶν
πνευματικῶν ἀξιών, εἶναι ἀμὰ ἐν τῶν ἰδανικῶν, πρὸς
ἃ κατευθύνεται ὁ ἀνθρώπος. Καὶ ἡ μὲν ὀλοκληρω-
τικὴ πραγματοποίησις αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ εἶναι ἀνε-
φικτος, ἡ δὲ μερικὴ συντελεῖται διὰ τῆς Τέχνης, ἦτις,
ὡς ἡ κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως ἐφικτὸν ἔκφρασις τοῦ
ἀπολύτως Καλοῦ, εἶναι τῶν οὐσιωδῶν στοιχείων
παντὸς ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Ὡς τοιαύτη ἡ Τέχνη, μετέχουσα τοῦ Καλοῦ ἐν ἀν-
θρωπίνως δυνατῷ μέτρῳ, τείνει διαρκῶς πρὸς τὸ
ἀπόλυτως Καλόν, χωρὶς νὰ δύναται, και νὰ το φθά-
σῃ, ὁπότε και μόνον, ἐν τῇ ὀλοκληρώσει τ. ἔ. τῶν
ἐπιδιώξεων τῆς, θὰ εὕρισκε τὴν πλήρη αὐτῆς ἱκανο-
ποίησιν και ἐπανάπαυσιν.

Τὴν διαρκῆ και ἀδιάλειπτον ταύτην τάσιν πρὸς τὸ
ἀπολύτως Καλόν προσδιορίζει, ἐπισημαίνει και κατευ-
θύνει ἔνθεν μὲν τὸ ἔμφυτον καλλιτεχνικὸν αἰσθητή-
ριον, δι' οὗ ἐκδηλοῦται ἡ καλλιτεχνικὴ προδιάθεσις,
ἐτέρωθεν δὲ ἡ ἀπὸ τῆς οἰαισθήσεως τοῦ ἀπολύτως
Ὁραίου ἀναβλάζουσα και ἐκπηγάζουσα αἰσθητικὴ και
ἀκατάστατος πνευματικὴ ἀνησυχία.

Ἡ ἀνησυχία αὕτη, χαρακτηριστικὸν οὐσιωδὸς τῆς
φύσεως τοῦ καλλιτέχνου και τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως
αὐτοῦ, οφείλεται εἰς τὸ συναίσθημα, τὸ ἐγγενώμενον
ἐν τῇ ψυχῇ του ἀπὸ τῆς ἀπροστάσεως, ἦτις ὑπάρχει
μεταξὺ τοῦ ἐν ἐνορῶσει βιουμένου εἰς τὰ μυχαιάτα
τῆς ψυχῆς του ἀπολύτως Ὁραίου ἀπ' ἐνὸς και τῆς
σχετικῆς ἀπ' ἐτέρου ἀξίας τοῦ καλλιτεχνήματος, ἐν
ὅσον δῆποτε ἱκανοποιητικῷ μέτρῳ κἂν τούτο μετέχη
τοῦ ἀπολύτως Ὁραίου, κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως ἐφι-
κτόν. Ἐντεῦθεν και ἡ μετριοφροσύνη τοῦ πραγμα-
τικοῦ Καλλιτέχνου, ὅσκις ὁ ἴδιος πρόκειται νὰ
προσδιορίσῃ τὴν ἀξίαν τῶν ἔργων αὐτοῦ—ἀντίστοι-
χος πρὸς τὴν μετριοφροσύνην τοῦ ἀληθοῦς Ἐπιστή-
μονος και δι' αὐτὰ εἶναι τὰ ὑπὸ τῶν ἄλλων κωχὸν ἐπι-
ευρημούμενα ἢ και θαυμαζόμενα ὡς ἀριστα ἐπι-
τεύγματα τῆς ἐπιδόσεως αὐτοῦ. Ἀξιοσημειώτον εἶ-
ναι, ὅτι τὸ συναίσθημα τοῦ Καλλιτέχνου, τὸ ἀπὸ
τῆς μερικῆς μετοχῆς τοῦ ἔργου του εἰς τὸ πρὸς ὃ
τείνει ἀπολύτως Καλόν, ἦτοι τὸ συναίσθημα περὶ
σχετικῆς και οὐχὶ ἀπολύτου ἐπιτυχίας, παρεκτός τῆς
σεμνῆς μετριοφροσύνης, οὐδὲν ἐπισυναίσθημα πι-
κρίας ἢ ἀπογοητεύσεως ἐγγενῶς εἰς τὸν πραγματικόν
Καλλιτέχνην. Τούναντίον οὗτος, διαρκῶς ἐντροφῶν

εἰς τὴν ἐνόρασιν τοῦ Ὁραίου καὶ διαρκῶς ὑπ' αὐτῆς φωτιζόμενος καὶ ἐμπνεόμενος, κεντρίζεται ἀδιαλείπτως πρὸς νέας ἐπιδιώξεις καὶ νέα καλλιτεχνήματα, ὄλονεν τείνων πρὸς τὸ Ἀπόλυτον καὶ ὄλονεν προσπαθῶν γὰρ προσεγγίσει αὐτό. Τὰ συναισθήματα ταῦτα, τὰ πρὸς ἐργασίαν κεντρίζοντα καὶ ἀπὸ τῆς ἐργασίας ἀναβαλλόμενα, ἀπαμβλύνουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Καλλιτέχνου τὰ ἄλλα αἰσθητήρια τῶν ἐνδοκοσμικῶν ἐντυπώσεων, συγκινήσεων καὶ ἐπιστολήσεων καὶ μεταρσιούσιν αὐτὸν εἰς τὴν ὑπερκόσμιον σφαιρὰν τῶν ἀξιών τοῦ πνεύματος ἐν τῇ ἀδιαλείπτῳ ἐνοράσει τῆς ὁποίας ἐντυφῶν καθηδύνηται. Οὕτω δὲ συμβαίνει γὰρ ἡ καλλιτεχνία φαινομενικῶς μὲν ἐν τῷ κόσμῳ, πράγματι δὲ, ἦτοι ψυχῇ καὶ πνεύματι, ἀπομονωμένος ἀπ' αὐτοῦ, ὀνοεῖ εἰς ἄλλην περιοχὴν, ἀφ' ἧς ἀφ' ὕψους καὶ μετ' ἀδιαφορίας προσβλέπει πρὸς τὰς μικρότητας καὶ ἐνοχλήσεις τῶν ἐνδοκοσμικῶν περιστάσεων.

II. Ἀλλὰ τὸ Ὁραῖον, ἀπολύτως νοούμενον, προσιδίωζει εἰς τὸν Θεόν. Ἄρα καὶ ἡ Τέχνη, ὡς μερικὴ ἐκφρασις τοῦ ἀπολύτως Ὁραίου, μετέχει τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποκαλύπτει ἐν τῷ κόσμῳ μέρος τῆς θείας τελειότητος, ὠραιότητος καὶ ἁρμονίας. Ἐντεῦθεν ἡ βαθεῖα καὶ οὐσιαστικὴ σχέση μετὰ τῆς Θεοσεύσεως καὶ Τέχνης. Ἡ καλλιτεχνικὴ φωνὴ κρὸς τὸ ἀπολύτως Καλὸν εἶναι ἀνάγκη τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος πρὸς αὐτὸ τὸ Θεῖον καὶ, ὡς τοιαύτη, εἶναι οὐσιαστικῶς θερησκευτικὴ ἀνάγκη. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ καλλιτέχνου κυριαρχία τοῦ συναισθήματος, ὅπερ εἶναι καὶ τῆς θερησκευτικότητος ὁ οὐσιαστικὸς φορέας, ὁ ζώστων, ἐντεχνῶν καὶ προσῶν τὰς δύο ἄλλας ἰκανότητας καὶ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου: τὴν γνῶσιν, δι' ἧς ἡ θερησκευτικὴ προσωπικότης ἐπεξεργάζεται καὶ οἰκειοῦται τὸ περιεχόμενον τῆς πίστεως ἅκρῃ περιουσίᾳ τῆς Ὑπεράτης Ἀρχῆς, τοῦ παντός, καὶ τὴν βούλησιν, δι' ἧς προσαρμόζει ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐν τῇ ζωῇ θεῶσιν αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀπὸ τοῦ ὄντως Ὄντος ἐπιταγὰς, πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ εἰς τὰ μυχαιάτα βᾶθη τῆς ψυχῆς τοῦ καλλιτέχνου συντελουμένη ἐνόρασις τοῦ Θεοῦ ἐνθεν μὲν καθηδύνη τὴν ψυχὴν καὶ ἐκαναπαύει αὐτήν, μεταγίζουσα εἰς αὐτὴν τὴν ἀπὸ τῆς Θείας Μακαριότητος γαλήνην καὶ εὐδαιμονίαν, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν ἐσωτέραν μεταφυσικὴν ἰκανοποίησιν τῆς καλλιτεχνικῆς ψυχῆς—ἰκανοποιήσιν, διὰ τοῦτο, βεβαίαν, σταθερὰν καὶ ἀναφαίρετον—, ἐτέρωθεν δὲ συγκλονίζει αὐτὴν καὶ προκαλεῖ ἀδιαλείπτως σκιρτήσεις, δημιουργικὰς, ἀποβαίνουσα οὕτω πηγὴ θεοπνεύστων καλλιτεχνικῶν συλλήψεων καὶ κινήσεων ἀσίγητον πρὸς συνεχῆ καὶ ἀκούραστον ἐργασίαν. Ὁ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ καλλιτέχνου θεῖος σπινθὴρ φλογίζει αὐτὸν εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀδιαλείπτου ἀνάγκης τῆς, οὕτω δὲ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Θεὸν κινουμένη ἡ Τέχνη, ἀποβαίνει ἢ καὶ ἐξοχὴν ἐκφρασις τῆς Θείας Οὐσίας καὶ τοῦ δυσθεωρήτου βᾶθους καὶ ὕψους τῆς Θείας Ἀγάπης, μεγαλωσύνης, τελειότητος, ἁρμονίας καὶ μακαριότητος. Ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἀκατανίκητος ἐλπίς, ἣν αἰσθάνεται τις ἐκ βαθέων ψυχῆς πρὸς καλλιτεχνικὰ ἀριστουργήματα.

Ἐκ τῆς βαθυτέρας ταύτης καὶ οὐσιαστικῆς σχέσεως Θεοσεύσεως καὶ Τέχνης ἐξηγοῦνται καὶ ταῦτα: ἐνθεν μὲν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ διὰ μέσου τῶν αἰώνων θερησκευτικότης τῶν λαῶν ἀπὸ τῶν περισωζομένων ἐργῶν τῆς τέχνης κυρίως καὶ κατὰ μέγιστον λόγον τεκμηριοῦται, ἐκμελεῖται, καταμανθάνεται καὶ ἀξιολογεῖται—ἐτέρωθεν δὲ αἱ βαθεῖαι θερησκευτικαὶ συγκινήσεις, ὡς δοκιμάζομεν εἰς τὸ ἄκουσμα ἢ θέαμα ἐνὸς καλλιτεχνήματος.

Καὶ περὶ ἐκείνου μὲν, τ. ἔ. περὶ τῆς διὰ μέσου τῶν αἰώνων θερησκευτικότητος τῶν λαῶν ἐκδιδάσκει ἡμᾶς ἡ Ἱστορία τῶν Θερησκευμάτων. Ἐκεῖθεν καὶ ταύτης, ὡς αὐτοτελοῦς Ἐπιστήμης, ἡ πρὸς τὴν Τέχνην καὶ τὴν Ἱστορίαν τῆς Τέχνης συνάρτησις καὶ σχέσις. Ἡ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ κυριαρχοῦσα θέσις τοῦ συναισθήματος, ὡς τοῦ φορέως τῆς ἐμφύτου θερησκευτικότητος ἅμα καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς προδιαθέσεως, ἀντικατοπτρίζεται εἰς τὴν κυριαρχοῦσαν θέσιν, ἣν καταλαμβάνουσι μετὰ τῶν προϊόντων τῆς τέχνης εἰς πάντα πολιτισμὸν τὰ καλλιτεχνήματα, δι' ὧν ἐκφράζεται ἡ θερησκευτικότης αὐτοῦ—ἡ θερησκευτικὴ πίστις, ὡς αὕτη ἐκδηλοῦται ἐν τῇ ζωῇ, κυρίως διὰ τῆς λιτρσίας. Οὕτως ἔχομεν εἰς πλῆθος: ναοὺς, βωμοὺς, σκεύη λατρείας, ἀγάλματα θεῶν, ἀναγλύφους παραστάσεις, ἐγγράμους ἀπεικονίσεις, κείμενα καὶ ἔπη καὶ ἄλλα καλλιτεχνήματα, ἀφ' ὧν ἡ Ἱστορία ἤχθη εἰς γνῶσιν τῆς θερησκευτικότητος λαῶν καὶ περιοχῶν διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἢ δι' ὧν, ἅμα τῇ ἀνακαλύψει των, ἐπεκυρώθησαν ἀνεπιβεβαίωτοι πληροφορία περὶ τῆς θερησκευτικῆς ζωῆς τῶν λαῶν. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ἡ Τέχνη θέτει τὴν σφραγίδα αὐτῆς εἰς τὴν Ἱστορίαν, εἰς τὴν προτέραν περίπτωσιν ἡ Ἱστορία γράφεται διὰ τῆς Τέχνης.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν θερησκευτικὸν χαρακτῆρα τῶν καλλιτεχνημάτων, ἐμφαίνοντα καὶ τοῦτον τὴν ἐσωτέραν οὐσιαστικὴν σχέσιν Θεοσεύσεως καὶ Τέχνης, σημειοῦμεν τὰ ἑξῆς: Εἰς τὴν γλυπτικὴν ἢ ἁρμονία τῶν γραμμῶν, εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἢ ἁρμονία τῶν χρωμάτων—εἰς ἀμφοτέρας ἢ ἁρμογία τῶν φωτοσκιάσεων—εἰς τὴν μουσικὴν ἢ ἁρμονία τῶν φθόγγων καὶ εἰς τὴν ποίησιν ἢ ἁρμονία τῶν στίχων, εἰς πάσας δὲ τὰς ἐκδηλώσεις ἢ ἐκφρασις καὶ ὁ τῆνος μεταγίζουσι εἰς πᾶσαν ψυχὴν τὰς συγκινήσεις τοῦ καλλιτέχνου. Τοιαῦτα καλλιτεχνήματα—θεάματα ἢ ἀκούσματα—, μετέχοντα τῆς θείας ἁρμονίας, ὠραιότητος καὶ τελειότητος, ἐγκατοπτρίζουσι τὸ Ἀπολύτως Ὁραῖον εἰς τὰ μυχαιάτα βᾶθη τῆς ψυχῆς μας· ἀπὸ τῆς ἐν ἡμῖν δὲ διὰ τῶν ἤχων, φθόγγων, τόνων, στίχων, χρωμάτων καὶ γραμμῶν ἐνοράσεως τοῦ Θεοῦ, ὡς τοῦ ἀπολύτως Ὁραίου, Τελείου καὶ Ἀρμονικοῦ, δοκιμάζομεν ἐνθεν μὲν ἰσχυρὸν συγκλονισμὸν καὶ δημιουργικὰς σκιρτήσεις, ἐτέρωθεν δὲ βαθυτάτην ἰκανοποίησιν καὶ γαλήνην, καθιστῶσαν ἡμᾶς κοινωνοὺς θείας μακαριότητος.

Οὕτω μεταρσιούμενοι, μεθιστάμεθα εἰς ἄλλους κόσμους, εἰς τὴν σφαιρὰν τοῦ πνεύματος, ἢ καὶ ἀνικνούμεθα εἰς τὴν σφαιρὰν τῆς θεότητος, ἀπαλλασσόμεθα τῶν γηϊνῶν δεσμῶν, συγκινήσεων,

φροντίδων, μικροτήτων και θλίψεων, οἷτινες καθέλκουσιν ἡμᾶς πρὸς τὴν γῆν και τὴν ὕλην, παύομεν νὰ ζῶμεν ὡς ὕλη, ἐξαυλούμεθα, ζῶμεν ὡς πνεῦμα, μιᾷ λέξει : λυτρούμεθα.

Τὸ συναίσθημα τοῦτο ζῶμεν εἰς τὴν ἀπόλαυσιν μιᾶς συναυλίας ἢ ἐνὸς ἀγάλματος κλασσικῆς τέχνης ἢ ἐνὸς ποιήματος και συμβαίνει πολλάκις ἢ ἀπὸ τῆς ὕλης, κατὰ τὴν ἀπόλαυσιν ταύτην, ἀπόσπασις ἡμῶν νὰ ἔχη τόσην δύναμιν και τόσον τόνον, ὥστε νὰ διαρκῆ και ἔπειτα, και ἀφοῦ δηλ. παύση ἢ ἐπαφή ἡμῶν πρὸς τὸ καλλιτέχνημα. Ἡ προσγειώσις ἡμῶν πρὸς τὴν γῆνην πραγματικότητα γίνεται βραδέως και ἁπλοῶς, τὸ δὲ συναίσθημα λύπης και ἀπογοητεύσεως, συναίσθημα ἐπανόδου ἀπὸ τῆς περιουχῆς τῆς λυτρώσεως εἰς τὴν σφαιραν τῆς θλίψεως.

Διὰ τοῦ ὄρου και πράγματος «λύτρωσις» θίγομεν, τέλος, και ἄλλο κοινὸν σημεῖον τῆς οὐσιαστικῆς σχέσεως Θεοσεκείας και Τέχνης. Ἀμφότεραι ὑψίστην ἐπίδιξις και ὑψιστον σκοπὸν ἔχουν τὴν λύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου—τὴν ἀπόσπασιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὕλης, τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ πνεύματος ἀπὸ τῶν γῆινων δεσμῶν και τὴν πρὸς τὸ Θεῖον ἀνάτασιν και πτῆσιν, τὴν ἀναγέννησιν και τὸν φωτισμόν. Ὁ καλλιτέχνης δὲν ἐργάζεται ἐπὶ τῆς ὕλης ὡς ἐργάτης ἢ ὡς ἐπαγγελματίας βιοτέχνης, δὲν συγκινεῖται ἐκ τῆς εἰς ποσὸν ἀποδόσεως. Ἡ ἐργασία του δὲν ὑπόκειται εἰς δεσμεύσεις και περιορισμοὺς χρόνου, χώρου και ποσοῦ. Ἡ ταυνύτερος Τέχνη εἶναι ἐλευθέρη και μόνον εἰς ἐλευθέρην ἀτμόσφαιραν ἔχει και μεταδίδει πνοὴν και ζῆ και προάγεται και τελειοῦται. Ὁ καλλιτέχνης ἐμφυσᾷ εἰς τὴν ὕλην τὴν ζωογόνον πνοὴν του, ζωοποιεῖ τὴν ὕλην, δαμάζει τὰς ἀντιστάσεις τῆς, ἀποδεσμεύει τὴν ὕλην ἀπὸ τὴν ἀσχημάτιστον κακογραμμίαν και κακομορφίαν τῆς, δίδων εἰς αὐτὴν σχῆμα, μορφὴν, εὐγραμμίαν και ρυθμόν, οἶονεῖ ἐμψυχώνει τὴν ὕλην διὰ τῆς ἰδικῆς του ψυχῆς, ἥτις εἰς τὸ βάθος τῆς εἶναι ψυχὴ θεοσεκείουσα, λευτρωμένη, ἐπαναπανομένη εἰς τὴν ἐνόρασιν τοῦ θεοῦ αὐτὸ τὸ ψυχικὸν βάθος και χρῶμα ἀποτυπώνει εἰς τὴν ὕλην ὁ καλλιτέχνης, ἐξωραίζει τὸ καλλιτέχνημα μετὴ τὴν σφραγίδα και τὴν ἐκφορῶσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ψυχικοῦ του κόσμου· και τόσον περισσότερο εἶναι ἱκανοποιημένος αὐτὸς και οἱ θαυμασταί του, ὅσον ὀλιγότερον ὑπενθυμίζει τὸ καλλιτέχνημα τὴν ὕλην, ἐξ ἧς ἐτεχνουργήθη. Ὁ προσατενίζων λ. χ. τὸ κλασσικῆς τέχνης ἀγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ, λησιμονεῖ τὸ μάρμαρον, προσατενίζει τὸ Θεῖον, και ἐνθυμεῖται μόνον τὸν Πραξιτέλην. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ κινεῖται μεταξὺ λυτρωτοῦ Θεοῦ και λευτρωμένου Καλλιτέχνου, μεταξὺ δύο δημιουργῶν, μεταξὺ Ἀπολύτου Πνεύματος και ἐνσάρκου πνεύματος, μεταξὺ κόσμου και Ὑπερκόσμου· καιτοι δὲ ἡ κίνησις αὐτὴ διήκει διὰ μέσου τῆς ὕλης τοῦ ἀγάλματος, τ. ἔ. τοῦ μαρμάρου, ἐν ᾧ τελεσιουργεῖται ἢ ἐπαφή θεοῦ και ἀγάλματος, τ. ἔ. τοῦ μαρμάρου, ἐν ᾧ τελεσιουργεῖται ἢ ἐπαφή θεοῦ και ἀνθρωπίνου παράγοντος, ἢ συγκατάβασις τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πρὸς σύλληψιν και περινόησιν Αὐτοῦ ἀνθρωπίνην προσπάθειαν, ὅμως τὸ μάρμα-

ΦΩΚΑ Α. ΑΓΓΕΛΑΤΟΥ Π. Θ.

Ἡ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

[2] (ΜΕΛΕΤΗ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΚΗ)

Οὕτω ὑπεστηρίχθη, ὅτι ἡ Μεταμόρφωσις ἐγένετο κατὰ τὴν μεγάλην Ἰερίστην. Ἀλλὰ κατὰ τῆς ἐκδοχῆς ταύτης ἀντεπεξῆλθεν ὁ Μιχαὴλ Γλυκᾶς. Κατὰ τοῦτον ἡ ὑπόθεσις αὐτῆ «λίαν ἐστὶν ἀναπόδεικτος. Εἰ γὰρ τὸ θαῦμα κατὰ τὸ Θαβάριον ὄρος ἐγένετο, ἐν Ἱεροσολύμοις δὲ ὁ Κύριος κατὰ γε τὴν μεγάλην τετραδά παρὰ τῆ οἰκία Σίμωνος τοῦ λεπροῦ ἐσιώμενος ἦν, φαίνεται προφανῶς ὡς ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ και οὐ κατὰ τὴν τετραδά πάντως αὐτῆ. Εἰ γὰρ ἀναμέσον τοῦ τε Θαβάρου και τῶν Ἱεροσολύμων ὡσεὶ δύο ἡμερῶν ἔλαττει διάστημα, πῶς λοιπὸν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τῆ αὐτῆ λέγουσιν ἐν τε Θαβάρῳ εἰρηθῆναι και ἐν Ἱεροσολύμοις τὸν Χριστόν;». Ἄλλοι τοποθετοῦν ταύτην εἰς τὸ ἔσπ, ἐν ᾧ ὁ Νικόδημος Ἀγιορείτης^β και ὁ Ἀνθιμος Κομνηνός^γ τεσσαράκοντα ἡμέρας πρὸ τοῦ πάθους. Οἱ δύο τελευταῖοι ἰσχυρίζονται μάλιστα, ὅτι ἀκριβῶς, διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐτοποθετήθη ἡ ἐορτὴ εἰς τὴν θην Αὐγούστου, τεσσαράκοντα δηλαδὴ ἡμέρας πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (14 Σεπτεμβρίου). ἥτις «ἐπέχει

1. Μιχαὴλ Γλυκᾶ, Β βλος χρονικῆ, παρὰ Migne tom. 158, 408.

2. Ἰωσήφ Μοναχοῦ τοῦ Βενετιῶν τὰ παραλειπόμενα, tom. Γ', ἐν Λαριῶν ἀφ' ἑδ', σελ. 25. Sicardī Cremonensis Episcopi, Mitrale seu de officiis ecclesiasticis summa Παρὰ Migne, Patrolog. lat. 213, 419.

3. Συναξαριστὴ· ἔκδοσις Α' tom. Γ' ἐν Βενετιῶν 1819 σελ. 238 ἐν ὑπ. σ.

4. Ὁρθόδοξος διδασκαλία, ἐν Ἀθήναις 1867 σελ. 65.

ρον λησιμονεῖται, δὲν ὑπάρχει κἄν, δὲν ἀπιστολεῖ κἄν τὸν θαυμαστικόν—ἔχει ἐξυψλωθῆ ἢ ὕλη—ἀναπνεύει, κινεῖται, ομιλεῖ και αἰσθάνεται τὸ ἄλλως νεκρὸν και παγερὸν και βαρὺ μάρμαρον—ἔχουν ἀποπνευματισθῆ: τὸ ἀγαλμα, ὁ δημιουργὸς του και ὁ θαυμαστής του—ἔχει ἀποσπασθῆ τῆς ὕλης τὸ πνεῦμα—ἔχει τοῦτο ἀποκτήσει ἀπόλυτον ἐπὶ τῆς ὕλης κυριαρχίαν, ἔχει ζωοποιηθῆ ἢ νεκρὰ ὕλη—ἔχει φθάσει και ψάσει τὸ Θεῖον ὁ ἀνθρωπος, τ. ἔ. ἔχει λυτρωθῆ. Εἰς τὴν μυρίπνον πνευματικὴν ἀτμόσφαιραν τῆς λυτρώσεως ὁ ἐξυψλωθεὶς ἀνθρωπος θεοῦται· και ἡ πρὸς τὸ Θεῖον ἐλξις τοῦ διὰ τῆς Θεοσεκείας ἢ τῆς Τέχνης ἢ συναμφοτέρων λυτρωθέντος εἶναι ἀκατανίκητος, ἐκδηλουμένη θεοπροπέστατα διὰ σιγῆς. Ἐχομεν οὕτω και ἕτερον θεοσεκτικὸν χαρακτηριστικὸν ἐν τῇ Τέχνῃ, τὴν μυστικὴν βίωσιν τοῦ Θεοῦ· και τῆς ἀρμονίας τῶν ἀπολύτων ἰδιοτήτων Αὐτοῦ· σιωπῆ, θάμβος και ἔκστασις ἐν ὄψει ἢ ἀκοῆ καλλιτεχνήματος. Εἶναι οἱ μυστικοὶ φθόγγοι, δι' ὧν εἰς τὰ μύχια τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἀσίγητος ἀναμείλεται ὁ ὕμνος και ἐκ βαθέων ἀναφέρεται ἢ προσευχὴ και ἡ δοξολογία πρὸς τὴν ὑπερουράνιον Ὁραιότητα τρωτοῦ Θεοῦ.

τὰ δίκαια τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου¹, κατὰ τὸν Νικόδημον.

Τοῦ δευτέρου τὴν γνώμην ἀνασκευάζει ὁ Κωνσταντίνος Οἰκονόμος, χαρακτηρίζων αὐγάμα «γελαῖον» τὸ προσογόμενον ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς τοποθετήσεως τῆς εορτῆς εἰς τὴν 6ην Αὐγούστου, τοῦ δὲ πρώτου, διὰ μακρῶν, ὁ Λωρόθεος Ἐδελπίδης². Οὗτος μάλιστα πειράται, οὐχὶ διὰ πειστικῶν λόγων ἐπιχειρημάτων, νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ Μεταμόρφωσις ἐγένετο ἀκριβῶς τῇ 6ῃ Αὐγούστου. Τὴν γνώμην ταύτην ὑποστηρίζουν καὶ ἕτεροι παλαιότεροι καὶ νεώτεροι ἐρευνῆται³, καίτοι δὲν ἐλλείπουν, ἔτι καὶ σήμερον, οἱ δεχόμενοι, ὅτι ἡ Μεταμόρφωσις πίπτει χρονικῶς εἰς τὴν Μ. Τεσσαρακοστήν⁴.

Εἰς πάντα ταῦτα δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν μετὰ βεβαιότητος, ὅτι ἡ Μεταμόρφωσις δὲν ἐγένετο ἐγγὺς τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου, ὡς προκίπτει σαφῶς ἐκ τῆς σειρᾶς τῆς εὐαγγελικῆς ἱστορίας, ἀλλὰ πολὺ πρὸς τῆς ἑβραϊκῆς εορτῆς τῆς Σηλιοπηγίας⁵, ἡ ἀκριβῆς ὁμῶς ἡμερομηνία τοῦ γεγονότος τούτου εἶναι ἀδύνατον νὰ καθορισθῇ ἀσφαλῶς.

Ἐν τούτοις ἡ εορτὴ εἰς ἀνάμνησιν τῆς Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου, φαίνεται, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς καθωρίσθη εἰς τὴν 6ην Αὐγούστου, διότι οὕτω ἀπαντᾷ καὶ εἰς παλαιὰ εορτολόγια τῶν Ἀρμενίων, τῶν Κοπτῶν καὶ τῶν Σύρων⁶. Εἶναι ὁμῶς ἀμάχητος καὶ ἀνεπιπέδως ἀπαράδεκτος ἡ γνώμη, ὅτι ἡ εορτὴ αὕτη ὑπῆρχε καὶ πρὸς τῆς βασιλείας Ἑλένης⁷, ἡ αὐτὴ ἐπικράτησεν ἔστω ἀπὸ τῶν ἡμερῶν αὐτῆς διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ναοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ⁸. Ἡ μοναδικὴ μαρτυρία τοῦ Νικήφορου Καλλίστου, ἐφ' ἧς ἀσφαλῶς ἐρεθίζονται αἱ ἐκτεθεισῆς γνώμης, καὶ ἀν' ὑποκαθῆ, ὅτι εἶναι ἀληθής⁹, ὁμιλεῖ περὶ ἀνεγέρσεως

1. Νικόδημον Ἀγίωρεϊτον, ἐνθ' ἀνωτ.

2. Λωρόθεος Ἐδελπίδης, Διατριβὴ περὶ τοῦ πότε ἐγένετο ἡ τοῦ Κυρίου Μεταμόρφωσις, ἐν Συναξαριστῇ Νικόδημου, ἐκδ. Γ' ἐν Ἀθήναις 1868, τόμ. Β' σελ. 370—383. Ἡ αὕτη διατριβὴ συντετημένη ἀναδημοσιεύθη καὶ ἐν Περιοδικῷ «Σωτήρ» τόμ. 12 ἔτος 1889 σελ. 161—170.

3. Μελετίου Ἀθηναίου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τόμ. Α', ἐν Βιέννῃ 1783 σελ. 111. Γαβριὴλ Προβίλεγγιου, Ἐκκλ. ἱστορικῆς καὶ Θερησκευτικῆς τῶν ἐκκλ. εορτῶν, ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου 1902 σελ. 344.

4. Heinrich Kellerer, Heortologie, ἐκδ. γ', Freiburg 1911 σελ. 81.

5. Ὁρᾶ Λωρόθεου Ἐδελπίδου μν. ἔργ. ἐν περιοδ. «Σωτήρ» σ. 167—168. Ἀρχιμ. Θεοφίλου Α. Σπυροπούλου, μν. ἔργ. σελ. 214—270. Ἐυγενίου Βουλγάρου, Ἐκκλ. τριτοτακτηρῆς, ἐκδ. β', ἐν Ὀδησσῷ 1857—σελ. 63 κ. ἔ.

6. H. Kellerer μν. ἔργ. σελ. 81, ἐνθα καὶ βιβλιογραφία (ἐντὸς κειμένου) περὶ τῆς εορτῆς. F. Cabrol ἄρθρον «Les fêtes chrétiennes» ἐν Dictionnaire d'Archéologie chrétienne, τόμ. Ε', μέρος Α'. Παρίσι 1929 σ. 1415. Nicolaus Nilles, Kalendarium Manuale utriusque Ecclesiae Orientalis et Occidentalis, τόμ. Β, Ceniponte 1897 σ. 588.

7. Π. Ρομπότου, Χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ λειτουργικὴ, ἐν Ἀθήναις 1869 σελ. 224. Γ. Μεσελάρα, Ἐνχειρίδιον λειτουργικῆς τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις 1895 σελ. 57—58. Ἀρθρον «Μεταμόρφωσις» ἐν Μ. Ε. Ἐγκυκλοπαιδείᾳ, Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ Ἑλευθερουδάκη κ. ἄ.

8. Γ. Προβίλεγγιου, μν. ἔργ. σελ. 250.

9. Ἡ ὑπό τῆς Ἑλένης Ἱδρυσις Ναοῦ ἐπὶ τοῦ Θαβώρ μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ τινος Βυζαντινοῦ χειρογράφου τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ἀποκειμένου ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Βατικαίου, περὶ τοῦ ὁποίου ὄρα Ἀρχιμ. Καλλίστου Μηλιαροῦ οἱ Ἅγιοι Τάποι ἐν Παλαιστίνῃ, τόμος Α', ἐν Ἱεροσολύμοις 1928 σ. 34 ἐν ὄψει. Προβλ. Alphonses Courret, La Palestine sous les Empereurs Grecs, Grenoble 1869 σ. 25. Χρυσόστομου Πάπαδοπούλου, Ἀρχὴ τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων ἐπὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, περιοδικὸν «Νέα Σιών» 1908 σ. 691—2 τοῦ αὐτοῦ, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ Ἀλεξανδρείᾳ, 1910 σ. 91—92. Εἶναι ὁμῶς περιττον, πῶς ὁ ἱστορικὸς Ἐδελπίδης, λόγον ποιούμενος περὶ τῶν Ναῶν, τοὺς ὁποίους ἴδρυσαν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντίνος καὶ ἡ μήτηρ του Ἑλένη ἐν Παλαιστίνῃ (προβλ. Εἰς τὸν βίον Κωνσταντ. τοῦ Βασιλέως, βιβλ. Γ' κεφ. κε', ια', ιγ', παρὰ Migne 20, 1085. 1101. Εἰς Κωνσταντίνον Τριακονταετηρικόν, κεφ. Θ' περὶ τὸ τέλος, παρὰ Migne 20, 1369—72), οὐδόλως ἀναφέρει τι περὶ Θαβώρ.

Ἄλλ' οὐδεὶς σοβαρὸς λόγος δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τούτης, δεδομένου, ὅτι ἐπὶ αἰῶνας ὄλους ὑπὸ τῆς Ἑλένης Ναοῦ πρὸς τιμὴν τῶν Ἀποστόλων Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου, οὐχὶ δὲ τῆς Μεταμόρφωσις¹. Ἀκριβῶς μάλιστα θὰ ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι, ἐὰν εἶχεν εἰσαχθῆ ἡ εορτὴ τῆς Μεταμόρφωσις, θὰ ἔδει νὰ καθιερούτο ὁ περὶ οὗ ἐλέχθη Ναὸς ἐπ' ὀνόματι ταύτης.

Ἄλλ' ἡ ἐπικρατούσα γνώμη εἶναι, ὅτι ἡ εορτὴ εἰσῆχθη ἢ τοῦλάχιστον διεδόθη εἰς μεταγενεστέρων ἐποχῆν. Οὕτω, ἐκ τῶν ἡμετέρων, ὁ μὲν Φίλιππος Παπαδόπουλος ὁρίζει τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς κατὰ τὸν ε' αἰῶνα², ὁ δὲ Φιλάρετος Βαφείδης, ἀοριστώτερον, κατὰ τὴν Β' περίοδον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας³, ἀμφότεροι φέροντες ἐπιχειρήματα τοὺς εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν λόγους Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Βασιλείου Σελευκείας κ. ἄ. Εἶναι ὁμῶς περιττον, πῶς ὁ Φ. Παπαδόπουλος ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ εορτὴ αὕτη ἐν τῇ Δύσει εἰσῆχθη «μόλις κατὰ τὸν ἰβ' αἰῶνα»⁴, ἐνῶ ὡς ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς ἀσχυροῦς τῆς εορτῆς καὶ ἐκεῖ θὰ ἠδύνατο, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, νὰ προσαχθῶσιν οἱ εἰς αὐτὴν λόγοι τοῦ Αὐγουστίνου⁵ καὶ Λέοντος τοῦ Μεγάλου⁶.

Ἀλλὰ τὰ συμπεράσματα ταῦτα εἶναι ἀκροσφυλῆ, ἐφ' ὅσον ἡ ἀποδεικτικὴ ἀξία τῶν προσογόμενων ἐπιχειρημάτων εἶναι ἀμφισβητήσιμος, οὐ μόνον, διότι ἡ αὐθεντία τῶν λόγων τούτων δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀδιάσειστος, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν εἶναι εὐκολοὶ ἡ ἐξακροβῶσις, ἀν' ἀρκεῖται ὄντως περὶ πανηγυρικῶν λόγων, ἢ περὶ ὁμιλιῶν ἀπλῶς στρεφόμενων περὶ τὰς σχετικὰς πρὸς τὴν Μεταμόρφωσιν εὐαγγελικὰς περικοπὰς, καθ' ὃν τρόπον αἱ ὁμιλίαι εἰς τὸν Ζακχαῖον, εἰς τὸν Φαρισαῖον, εἰς τὸν ἄσωτον υἱὸν κ. ἄ.

Παρ' ἄλλων ἡ καθιέρωσις τῆς εορτῆς ταύτης ἀπεδόθη εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Μαυρίκιον (582—602)⁷.

νοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου ὄρα Ἀρχιμ. Καλλίστου Μηλιαροῦ οἱ Ἅγιοι Τάποι ἐν Παλαιστίνῃ, τόμος Α', ἐν Ἱεροσολύμοις 1928 σ. 34 ἐν ὄψει. Προβλ. Alphonses Courret, La Palestine sous les Empereurs Grecs, Grenoble 1869 σ. 25. Χρυσόστομου Πάπαδοπούλου, Ἀρχὴ τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων ἐπὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, περιοδικὸν «Νέα Σιών» 1908 σ. 691—2 τοῦ αὐτοῦ, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ Ἀλεξανδρείᾳ, 1910 σ. 91—92. Εἶναι ὁμῶς περιττον, πῶς ὁ ἱστορικὸς Ἐδελπίδης, λόγον ποιούμενος περὶ τῶν Ναῶν, τοὺς ὁποίους ἴδρυσαν ὁ βασιλεὺς Κωνσταντίνος καὶ ἡ μήτηρ του Ἑλένη ἐν Παλαιστίνῃ (προβλ. Εἰς τὸν βίον Κωνσταντ. τοῦ Βασιλέως, βιβλ. Γ' κεφ. κε', ια', ιγ', παρὰ Migne 20, 1085. 1101. Εἰς Κωνσταντίνον Τριακονταετηρικόν, κεφ. Θ' περὶ τὸ τέλος, παρὰ Migne 20, 1369—72), οὐδόλως ἀναφέρει τι περὶ Θαβώρ.

1. Τὸ οἰκεῖον χωρίον τοῦ Ν. Καλλίστου ὄρα ἐν ἄλλῃ ὑποσημειώσει.

2. Φιλίππου Παπαδοπούλου, Λειτουργικὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν Ἀθήναις 1894 σελ. 67.

3. Φιλάρετου Βαφείδου, Ἐκκλησι. Ἱστορία, τόμ. Α' ΚΠολις 1884 σελ. 310.

4. Φ. Παπαδοπούλου, ἐνθ' ἀνωτ.

5. Ὁμιλίαι εἰς τὸ: Ματθ' κζ', 1—8, παρὰ τῇ λατινικῇ σειρᾷ τῆς Πατρολογίας Migne, τόμ. 38, 490 κ. ἔ.

6. Ὁμιλία ΝΑ', παρὰ τῇ Λατ. σειρᾷ τῆς Πατρ. Migne τόμ. 54, 308 κ. ἔ.

7. Ἀρχιμ. Καλλίστου Μηλιαροῦ, Ἱστορικὴ διαμόρφωσις τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας, ἐν «Νέα Σιών», ἔτος 1922 σ. 373.

μετὰ τὸν Μαυρίκιον παρέμεινεν ἄγνωστος ἐν ΚΠόλει ἢ ἑορτῇ τῆς Μεταμορφώσεως.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ καὶ ἡ Σιναΐτικὴ παράδοσις περὶ ἰδούσεως ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ¹, ἢ ὁπερ, ἐφ' ὅσον θὰ ἐπληθύνε, θὰ παρεῖχε βεβαίως ἀσφαλὲς ἔρεισμα διὰ τὸν χρονικὸν προσδιορισμὸν τῆς καθιερωσεως τῆς ἑορτῆς. Ἡ παράδοσις αὕτη ἀντιφάσκει πρὸς τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἱστορικοῦ Προκοπίου Καισαρέως, ὅστις ἀναφέρει, ὅτι ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ ὁ βασιλεὺς Ἰουστιανὸς «*Ἐκκλησίαν ὀικοδομήσατο, ἥνπερ τῇ Θεοτόκῳ ἀνέθηκεν*»².

Ἡ πιθανωτέρα ἐκδοχὴ εἶναι, ὅτι ἡ ἑορτῇ ἐνεφανίσθη τὸ πρῶτον ἐν Ἱεροσολύμοις, λόγῳ τῶν ἐκεῖ εὐνοϊκῶν διὰ ταύτην ὄρων, οὐχὶ δὲ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ δ' αἰῶνος. Αἱ *Διαταγαὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων*, ἔργον τοῦ τέλους τοῦ δ' ἢ τῶν ἀρχῶν τοῦ ε' αἰῶνος³, οὐδεμίαν μνησίαν τῆς ἑορτῆς ταύτης ποιοῦνται, καίτοι κατονομάζουσαι, οὐ μόνον τὰς ἑορτὰς τῶν Χριστουγέννων, τῶν Θεοφανίων, τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, τοῦ Πάσχα, τῆς Ἀναλήψεως καὶ τῆς Πεντηκοστῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πρωτομάρτυρος Στεφάνου, τοῦ Ἰακώβου Ἀδελφοθέου, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων⁴. Πάντως κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ζ' ἑκατονταετηρίδος ἐμφανίζεται ἡ ἑορτῇ καθιερωμένη πλέον εἰς τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν ἑορολόγιον τὸ Τυπικὸν τοῦ Πατριάρχου Σαφρακίου (634—644)⁵ εἰς τὴν 6 Αὐγούστου ἀναγράφει «*Σύναξις ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς Ἀναλήψεως (:) ἐν τῷ Θαβωρίῳ, Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτήρος*»⁶.

Δυνάμεθα ὁμως νὰ καταβιβάζωμεν κατὰ πολλὰς εἶτι δεκαετηρίδας τὴν καθιέρωσιν τῆς ἑορτῆς ταύτης παρὰ τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων.

Ὡς γνωστὸν, κατὰ τὸ ἔτος 518 συνήλθεν ἐν ΚΠόλει Σύνοδος, ἥτις ἀπεφάσισε τὴν ἀνάκλησιν τῶν ἐνεργειῶν τῶν μοναχιστῶν ἐξορισθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀνοστασίου Διόκρου καὶ τὴν ἔνταξιν τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν τοῖς διπύχοις. Ὁ τότε Αὐτοκράτωρ Ἰουστίνος Α', θερμὸς ὑποστηρικτῆς τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς εἰρήνης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, διὰ τῆς καταπαύσεως τῶν μονοφυσιτικῶν ἐρίδων, ἐπεκύρωσε, κατὰ τὴν συνήθειαν, τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ταύτης

διὰ Διατάγματος κοινοποιηθέντος πρὸς ἀπάσας τὰς Ἐκκλησίας'. Περὶ τοῦ Διατάγματος τούτου Κύριλλος ὁ Σκυθοπολίτης, ἐν τῷ Βίῳ τοῦ Ἁγίου Σάββα, παρέχει τὰς ἀκολούθους πληροφορίας: «*Τῶν δὲ Ἰουστίνου τοῦ βασιλέως κελεύσεων ἐλθουσῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, συνήχθη ἄπειρον πλῆθος μοναχῶν τε καὶ λαϊκῶν· συνέδραμε δὲ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Σάββα καὶ ἡ τῶν Ἐπισκόπων Σύνοδος· καὶ ἑορτῆς γενομένης, τῇ ἕκτῃ τοῦ Αὐγούστου μηνός, ἐνεφανίσθησαν αἱ θεῖαι κελεύσεις, καὶ ἐνεργησαν αἱ τέσσαρες σύνοδοι τοῖς ἱεροῖς διπύχοις*»⁷.

Ἀλλὰ καθ' ἄπλην σύμπτωσιν τὸ γεγονός τοῦτο ἐπανηγουρίσθη ἐν Ἱεροσολύμοις τὴν 6 Αὐγούστου, ἢ μήπως σκοπίμως, λόγῳ τῆς κατ' αὐτὴν ἀγομένης ἑορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως. Μᾶλλον τὸ δεύτερον συνέβη· ἐξελέγη δηλαδὴ, ὡς ἡμέρα πανηγυρισμοῦ τῆς κατοχύσεως τοῦ ὁρθοδόξου δόγματος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, περὶ τῶν δύο ἐν Χριστῷ φύσεων, ἡ ἑορτῇ εἰς ἀνάμνησιν τῆς Μεταμορφώσεως, αἰτε ἐπισφραγισούσης πράγματι τὸν ὄρον τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Τὴν ἰδέαν ταύτην, περὶ τῆς τοιαύτης σημασίας τῆς ἑορτῆς, εὐκόλως ἀνευρίσκωμεν πανταχοῦ τῆς ὑμνολογίας αὐτῆς διατυπωμένην. Εἶναι χαρακτηριστικαὶ αἱ ἐκφράσεις «*ὁ ἀπάτωρ υἱὸς ἐκ τῆς Παρθένου, τῇ πατρὶα φωτῇ ἐνδόξως μαρτυρεῖται, ὅσα Θεὸς καὶ ἄνθρωπος· ὁ αὐτός*»⁸ «*ἡ ἀναλοϊωτὸς φύσις, τῇ βροτεῖα μιχθεῖσα . . . τοῖς Ἀποστόλοις ἀπορρήτως ἐξέλαμψεν*»⁹ «*ὡφθη, Δέσποτα, εἰς ἐκ δύο, ἐν δυοὶ τελείαις ταῖς φύσεσιν*»¹⁰ «*συγκραθεὶς ἀσυγχύτως*»¹¹, ἰδίᾳ δὲ ὁ ὕμνος Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ:

«*Θεὸς ὁλος ὑπάρχων, ὁλος βροτὸς γέγονας, ὄλη τῇ Θεότητι· μίξας τὴν ἀνθρωπότητα, ἐν ὑπόστασει σου, ἦν ἐν δυοὶ ταῖς οὐσίαις, Μωϋσῆς Ἡλίας τε, εἶδον ἐν ὄρει Θαβωρῷ*»¹².

Κατόπιν πάντων τούτων δὲν φαίνεται παρακενδυνευμένον τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἑορτῇ, ἀρχομένης τῆς στ' ἑκατονταετηρίδος, ἤτο ἤδη καθιερωμένη ἐν Ἱεροσολύμοις, ὁπόθεν εἰσῆλθε καὶ εἰς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας.

Λέγεται, ὅτι ἡ ἑορτῇ ἀνεφάνη τὸ πρῶτον ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ Καππαδοκίᾳ καὶ δὴ κατὰ τὴν δ' ἑκατονταετηρίδα¹³, ἀλλ' ἡ προσαγομένη ἐπιχειρηματολογία εἶναι λίαν ἔνεπαρκῆς πρὸς στήριξιν τῆς ἀπόψεως ταύτης, προδίδει δὲ μᾶλλον τάσιν πρὸς διεκδίκησιν τῆς πατρότητος θεσμῶν καὶ παραδόσεων καὶ ἀναγωγῆν τούτων εἰς τὴν παλιὰν ἀρχαιότητα. Διότι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀρμενίας ἀκριβῶς μόλις κατὰ τὴν δ'

1. *Κωνσταντίνου Ν. Παπαμιχαλοπούλου*, Ἡ Μονὴ τοῦ ὄρους Σινᾶ, Ἀθήναι 1932 σ. 119. *Ἀγμ. Ζάχου*, Τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ ἡ Μονὴ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, ἐν Ἀθήναις 1937 ὁ. 30, 46, 53 κ.ά.

2. *Προκοπίου Καισαρέως*, περὶ τῶν τοῦ Δεσπότης Ἰουστινιανοῦ Κτισμάτων, ἐκδοσις Βόννης 1838, τόμος 3 σελ. 327.

3. Πρβλ. *Δημητρίου Σ. Μπαλάνου*, Πατρολογία, ἐν Ἀθήναις 1930, σελ. 436.

4. Πρβλ. *Διαταγαὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων*, βιβλ. V, κεφ. Η' καὶ ΙΓ', βιβλ. VIII, κεφ. ΛΓ', παρὰ Migne τόμ. 1 στ. 853, 857 κ. ε., 1133 κ. ε.

5. *Πρωτ. Κορηλίου Σ. Κεκελιδῆς*, Ἱεροσολυμιτικὸν Κανόναριον (Τυπικὸν) τοῦ Ζ' αἰῶνος κατὰ Γεωργιανὴν μετάφρασιν, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ ὑπὸ Ἀρχιμ. Καλλιστοῦ, ἐν Ἱεροσολύμοις 1914 σ. 12.

6. Ἀπόθ. σ. 101.

1. *Ἐδαγγίον Σχολαστικοῦ*, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, βιβλ. IV, κεφ. Θ', παρὰ Migne τόμ. 86, 2720.

2. *Κυρίλλου Σκυθοπολίτου*, Βίος τοῦ Ἁγίου Σάββα παρὰ Joh. B. Cotelerii, Ecclesiae Graecae Monumenta, Luteciae Parisiorum 1686 τόμ. Γ' σ. 328.

3. Τροπάριον γ' τῆς ζ' ὁδῆς τοῦ β' Κανόνος.

4. Τροπάριον γ' τῆς ε' ὁδῆς τοῦ α' Καν.

5. Τροπάριον γ' τῆς δ' ὁδῆς τοῦ β' Καν.

6. Τροπάριον γ' τῆς ε' ὁδῆς τοῦ β' Καν.

7. Τροπάριον γ' τῆς γ' ὁδῆς τοῦ β' Καν.

8. F. Cabrol, ἐνθ' ἄν. σφηλ. 1115. *Χρυσόστομον Παπαδοπούλου*, Ἐπίτομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, περιοδικὸν «Ἀνάπλασις» 1931 ἀριθ. 1.

ἑκατονταετηρίδα ὠργανώθη, ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν λατρείαν, κατὰ τὰ κρατοῦντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Καππαδοκίας, ἀφ' ἧς ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐξηρατο¹. Ἄλλ' οὐδεμία μαρτυρία δύναται νὰ προβληθῇ, περὶ ὑπάρξεως τῆς ἑορτῆς ταύτης, κατὰ τὴν δ' ἔκτ., ἐν Καππαδοκίᾳ, ὁπόθεν ἄλλωστε ἀσφιλῶς θὰ μετεδί- δετο αὕτη καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ΚΠόλεως, μεθ' ἧς εὐρίσκειτο εἰς στενὴν διοικητικὴν καὶ πνευματικὴν σχέσιν², πλὴν τοῦ Μ', ἴσως, λόγου τοῦ Βασιλείου Σελευκείας εἰς τὴν Μεταμορφώσιν, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ γνησιότης ἀμφισβητεῖται³.

Ἄλλ' ὅτι ἡ ἑορτὴ ἐν Ἀρμενίᾳ εἶναι ἐπεισακτος προκύπτει καὶ ἐκ τῆς παρατηρουμένης τυπικῆς ἀταξίας περὶ τὸν ἑορτασμὸν αὐτῆς. Ἀφ' ἑνὸς μὲν δηλαδὴ ἀναγράφεται ἐν τοῖς Ἀρμενικοῖς Μηνολογίοις τῇ 6 Αὐγούστου⁴, ἀφ' ἑτέρου ὅμως οὐδέποτε ἑορτάζεται κατ' αὐτὴν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐξδόμην Κυριακὴν μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν, θεωρουμένη ὡς τελευταία τῆς περιόδου τῶν κινήτων ἑορτῶν⁵.

Εὐλόγον λοιπὸν εἶναι νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἡ ἑορτὴ εἰσήχθη ἔξωθεν καὶ δὴ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἐνθα, παρὰ τῇ Λαύρᾳ τοῦ ὁσίου Σάββα, ὑπῆρχεν ἀκμάζουσα Ἀρμενικὴ Μονή⁶, μετετέθη δ' ἀρχαιότερον, εἰς ἡν ἡμέραν, ἑορτάζεται παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις σήμερον, ὑπὸ τῶν Ἱεραρχῶν αὐτῶν ἐπιθυμούντων ὅπως ἐπισκιάσῃ μεγάλην τινὰ ἑορτὴν πρὸς τιμὴν τῆς Περσικῆς θεότητος *Anahit*⁷.

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ΚΠόλεως ἡ ἑορτὴ εἰσήχθη πολὺν βραδύτερον καὶ δὴ μετὰ τὴν Θ' ἑκατονταετηρίδα⁸.

Ἐπεὶ τῆς ἀπόψεως ταύτης συνηγορεῖ μαρτυρία ἀνωνύμου πινός, περὶ τῆς ἑορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως, ὡς «ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ φιλοσόφου κυροῦ Δέοντος καὶ βασιλέως Ἐφενρεθείσης»⁹. Ἄλλὰ καὶ κατὰ

1. Πρβλ. Schwarzlose, Armenien im christlichen Altertum, ἐν Θεολογικῷ λεξικῷ «die Religion in Geschichte und Gegenwart» τόμ. Α', Tübingen 1927 σ. 535. *Πολυκάριου Φομιάδου*, Ἡ Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία ἔξ ἀπόψεως Ὁρθοδόξου, ἐν περιοδ. «Ἐκκλησι. Ἀλήθεια» ἔτος 1910 σ. 406. Ἄρθρον «Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία» ἐν Θρ. καὶ Χρ. Ἐγκυκλ. τόμ. Β' σ. 91 κ.έ.

2. Πρβλ. *Α. Διομήδους Κυριακοῦ*, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, τόμ. Α', ἐν Ἀθήναις 1881 σ. 353 κ.έ.

3. *Δημ. Σ. Μπαλάνου*, μν. ἔργ. σ. 432 ἐν ὑπόσ. 5.

4. Nicolaus Nilles, μν. ἔργ. τόμ. Β', σ. 563 καὶ 588.

5. *Αὐτόθι* σ. 588 καὶ τόμ. Α' σ. 238. *Ὁ Καισαρίας Ἀμβρόσιος*, ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ: Αἱ Ἀρχαιότεραι καὶ αἱ σύγχρονοι λειτουργίαι, τόμ. Β', ἐν ΚΠόλει 1922, ἀντιφάσκων πρὸς ἑαυτὸν, λέγει, πού μὲν, ὅτι ἡ Μεταμόρφωσις παρ' Ἀρμενίοις ἑορτάζεται τὴν σ' Κυριακὴν μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν (σελ. 75.76.81 κ. ἄ), πού δέ, τὴν ζ' (σ. 86.91 κ.ἄ.).

6. Πρβλ. *Κυρίλλου Σκυθοπολίτου*, ἐνθ' ἄν. σ. 247. 264 κ.ἄ.

7. Nicol. Nilles, μν. ἔργ. Β' σ. 588. F. Cabrol ἐνθ' ἄν. Louis Petit, Arménie. Histoire religieuse. II Religion primitive, ἐν Diction. de Théol. Cathol. τόμ. Α' σ. 1891.

8. Πρβλ. *Χρυσόστομον Παπαδοπούλου*, ἐνθ' ἄν. G. Rietschel, Lehrbuch der Liturgik, Berlin 1900, τ. Α' σελ. 193.

9. Ὁρα *Ράλλη—Ποτλῆ*, Σύνταγμα τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων, τόμ. Α', ἐν Ἀθήναις 1854 σελ. 588.

τὸν μοναχὸν Νίκωνα, ζήσαντα περὶ τὸ ἔτος 1051· «ἡ ἑορτὴ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τῆς Ὑπαπαν- τῆς οὐκ ἐξ ἀρχῆς παρεδόθησαν παρὰ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ἐν ὑστέροις δὲ καιροῖς παρὰ τῶν Θεῶν Πατέρων.»¹ Ἡ ἑορτὴ συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸ Βασιλειανὸν Μηνολόγιον² καὶ εἰς τὸν πίνακα τῶν ἡμερῶν τελείας ἀργίας, τὸν καταρτισθέντα διαταγῇ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ³.

Ἐν τῇ Δύσει, εἰς τινὰς μὲν ἐπαρχίας ἀναφαίνεται ἐνωρίς, ἐνθ' εἰς ἄλλας εἰσήχθη κατὰ τὸν α' αἰῶνα ἢ καὶ μεταγενέστερον⁴. Πάντως ὡς γενικὴ ἑορτὴ παρ' αὐτῇ καθιερώθη μόλις κατὰ τὸ ἔτος 1457 ὑπὸ τοῦ Πάπα Καλλίστου ΙΙΙ⁵.

Καὶ θὰ ἠδύνατό τις εὐλόγως νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι, διὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς ἑορτῆς ταύτης, ἦτο ἀρκετὴ μόνη ἡ εὐαγγελικὴ ἱστορία, ὡς καὶ εἰς ἄλλας ἑορτάς. Θὰ ἐδικαιολογεῖτο δηλαδὴ πλήρως ἡ ἀφιέρωσις μιᾶς ἡμέρας κατ' ἔτος εἰς ἀνάμνησιν ἑνὸς τόσον ἐξαιρετικοῦ γεγονότος τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Οὐχ ἦτον, ἤδη ὁ Θεόδωρος Βαλσαμῶν ἐκφράζει τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἑορτὴ αὕτη εἰσήχθη εἰς ἀντικατάστασιν τῆς ἐβραϊκῆς ἑορτῆς τοῦ Ἐξιλασμοῦ, ἀναφέρει τὰ κατ' αὐτὴν, ὡς ἐκτίθενται ἐν Ἐξόδ. ιθ', 10—18, καὶ τονίζει τὰς μεταξὺ αὐτῶν προφανεῖς ὁμοιότητας, παρατηρῶν: «Ἐπεὶ δὲ... ὠρίσθη παρὰ τοῦ Θεοῦ ἑορτάζεσθαι τὴν τοῦ Ἰλασμοῦ ἑορτὴν, τετύπωται μετὰ τὴν ἔλλαμψιν τῆς ἀνωμῆτον πίστεως τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἀντὶ ταύτης γίνεσθαι τὴν ἑορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ γὰρ διὰ λαίλαπος καὶ πυρὸς ὀμιλήσας τότε Θεὸς ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ τῷ Μωσῆ, αὐτὸς εἰς τὸ Ὀχβώριον ὄρος μετὰ Μωσέως καὶ Ἡλιοῦ συνελόλησεν αὐτὸς μετὰ τοῦ οἰκείου μετεμορφώθη προσλήμματος· αὐτοῦ τὸ πρόσωπον ὡς ὁ ἥλιος ἔλαμψε· αὐτοῦ τὰ ἱμάτια ὑπὲρ τὸ φῶς ἔλευκάνθησαν. Νεφέλης δὲ καὶ πυρὸς φωτοφάνειαν, καὶ φωνῶν θειοτέρων ἀκούσματα, καὶ παρεστῶτων περιγύρουμον ἐκπληξιν ἐν ὄρει καὶ πυρὶ βλεπόντων τὸν Κύριον, ποία τις ἄλλη πανήγυρις οἰκειώσεται, παρὰ τὴν θείαν ἑορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως; Εἰς γὰρ τὸ Θαβώριον ὄρος καὶ πῦρ νοητὸν, φωτίζον καὶ μὴ φλέγον, ὡς τότε, κατελαμπρύνετο, ὅτι, φησὶν, ὁ Θεὸς πῦρ καταναλίσκον ἐστὶ καὶ διὰ νεφέλης θεία φωνῆ, τὸ τῆς ἡχοῦς ὑστερόφωνον κρῦπτονσα, κατέπληντε τοὺς ἀκούοντας, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός· ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Ἄλλὰ καὶ οἱ βλέποντες καὶ ἀκούοντες μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τοὺς ἐμβροντήτους ἐγένοντο ἀκούσαντες γὰρ, φησὶν, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα»⁶. Προσέτι πειραῖται

1. Παρὰ *Ράλλη—Ποτλῆ* ἐνθ' ἄν. σελ. 590.

2. Ὁρα Migne τόμ. 117, 573.

3. *Μανουὴλ Γεδεών*, Βυζαντινὸν Ἑορτολόγιον, ἐν ΚΠόλει 1879 σελ. 38 καὶ 46.

4. Ὁρα A. Villien ἄρθρον «Fêtes» ἐν Dictionnaire de Théologie catholique ἐκδιδ. ὑπὸ A. Vagant—E. Mangenot, τόμ. Ε' σ. 2184.

5. H. Kellner, μν. ἔργ. σελ. 81.

6. *Θεοδώρου Βαλσαμῶνος*, Ἐπιστολὴ περὶ νηπταῖων παρὰ τῷ Σύντάγματι *Ράλλη—Ποτλῆ*, τόμ. Δ', σελ. 573—4

ὁ αὐτὸς νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι καὶ χρονικῶς συμπίπτουν αἱ δύο ἑορταί.

Ἄλλ' εἰς ταῦτα παρατηροῦμεν, ὅτι εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι στοιχεῖα τινὰ ἐκ τῆς ἑβραϊκῆς λατρείας, «ἐξ ἀρχαίου μετεγεννηθέντα εἰς καλιέλαιον», ὡς λέγει ὁ Βίλαμων¹, εἰσῆχθησαν, ὑπὸ νέον πνεῦμα, εἰς τὴν Χριστιανικὴν, ἔτι δέ, ὅτι παρουσιάζονται μεγάλα ἀναλογίαι εἰς τὰ περιστατικά ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἑορτῶν, τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τοῦ Ἐξιλασμοῦ εἶναι ὅμως τολμηρόν, βάσει μόνον τῶν στοιχείων τούτων, νὰ ταυτίσωμεν τὰς ἐν λόγῳ ἑορτάς, ὅταν μάλιστα προστεθῇ, ὅτι ἡ τοῦ Ἐξιλασμοῦ τελεῖται δύο ἔτους μετὰ τὴν τῆς Μεταμορφώσεως².

Κατὰ μαρτυρίαν Σικάρδου Ἐπισκόπου Κορμῶνης ἐν Ἰταλίᾳ (1β' ἑκατοντ.), κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως ἔδει νὰ παρασκευάζηται ἡ θεία κοινωνία διὰ νέου οἴνου, ἢ, ἂν τοῦτο καθίστατο ἀδύνατον, διὰ γλεύκους, συνθλιβομένων νωπῶν σταφυλῶν ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, ἢ νὰ εὐλογῶνται βότρυες, ἐκ τῶν ὁποίων νὰ μεταλαμβάνουν οἱ πιστοί³. Λόγῳ τῆς μεγάλης σημασίας τῆς πληροφορίας ταύτης, παραθέτομεν τὸ σχετικὸν χωρίον, ἔχον ὡς ἐξῆς: «Idcirco hac die sanguis de novo vino conficitur, si valeat inveniri, ut significatur quod in Evangelio dicitur: «Amodo non bibam de hoc genimine vitis, donec bibam illum novum in regno Patris mei». Quod si nequiverit inveniri, saltem parum de natura uva in calicem comprimat, aut racemi benedicantur, ex quibus homines communicentur»⁴.

Πρόκειται προφανῶς περὶ ἐπιβιώσεως παλαιότητος ἐθίμου καταδικασθέντος ἤδη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ΚΗ' Κανόνος τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Οὐδεμίαν ἀσφαλῶς σχέσιν πρὸς ταῦτα ἔχει ἡ παρῆμιν τελουμένη καὶ ὑπὸ τῶν Ἱ. Κανόνων⁵ καθιερωμένη εὐλογία τῶν σταφυλῶν, δι' ἣν ὑπάρχουν καὶ ἰδιαίτεροι εὐχαί. Ἡ τελετὴ αὕτη, ἐπουσιώδης καὶ δευτερεύουσα, εἶναι τελείως ἀνεξάρτητος τῆς θείας εὐχαριστίας. Καθ' ἀπλῆν δὲ σύμπτωσιν τελεῖται κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Μεταμορφώσεως, οὐχὶ μάλιστα κατὰ κανόνα ἀπαράβατον, καθ' ὅσον ἐν ΚΠόλει ἐτελεῖτο κατὰ τὴν 15ην Αὐγούστου, ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου⁶.

Κατ' ἄλλας εἰδήσεις, ἡ Μεταμόρφωσις ἐωρτάζετο

1. Αὐτόθι σελ. 576. Πρβλ. Ρωμ. ια', 17.

2. Πρβλ. Γεωσέφ Ἐλιγιά, ἄρθρον «Ἐξιλασμοῦ ἡμέρα» ἐν Μ. Ε. Ἐγκυκλοπ. τόμ. 11 σελ. 266. Βασιλείου Μ. Βέλλα, Ἡ Καρρορεθ καὶ ἡ ἑορτὴ τῶν Kippurim, ἐν Περιοδικῷ «Θεολογία», τόμ. Η', ἔτ. 1930 σελ. 210 κ. ἑ.

3. Ὅρα Sicardi Cremonensis Episcopi, Mitracle seu de officiis ecclesiasticis summa, βιβλ. Θ', κεφ. 38, παρὰ Migne Patrol. lat. τόμ. 213 σ. 419.

4. Αὐτόθι.

5. Κανὼν Γ', τῶν ἁγ. Ἀποστόλων, καὶ ΚΗ' τῆς ΣΤ' οἰκουμ. συνόδου.

6. Ὅρα Βαλασαμῶνος ἐρμην. τοῦ Γ' Καν. τῶν ἁγ. Ἀποστόλων, παρὰ τῷ Συντάγματι Πάλλη—Ποτλή, τόμ. Β' σελ. 5.

εἰς παλαιότεραν ἑποχὴν ἐν Ἀνατολῇ μεγαλοπρεπῶς, δι' εἰδικῆς τυπικῆς διατάξεως. Τοιαύτην τελετὴν παρηκολούθησαν ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ Ἰωάννης Προσβύτερος ἐκ Βιρτσβούργου, κατὰ τὰ τέλη τῆς ια' καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ιβ' ἑκατονταετηρίδος, ἣν καὶ περιγράφει¹.

Ἡ ἀρχαιότερα διασωθεῖσα τυπικὴ διάταξις τῆς ἑορτῆς εἶναι ἡ περιεχομένη εἰς τὸ Τυπικὸν τοῦ Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, ἣν καὶ παραθέτομεν λόγῳ τοῦ ἰδιουτύπου αὐτῆς:

Εἰς τὸν ἑσπερινόν, τροπάριον ἤχος β' «ἐν ὄρει ἀγίῳ εἶδόν σε...». Προκείμενον, ἤχος στ' «Βορρᾶ καὶ νότος...». Στίχ. «Κύριε, ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου...». Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μεταμορφώσεως εἰς τὴν λειτουργίαν, τροπάριον ἤχος δ' «Ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ μετεμορφώθης...». Προκείμενον ἤχος δ' «Ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλε...». Στίχ. «Δικαιοσύνη ἐνώπιον αὐτοῦ προπορεύσεται καὶ θῆσει εἰς ὁδὸν τὰ διαβήματα αὐτοῦ». Ἀνάγνωσμα Ἀυώς: «Ἐπληθύνετε κήπους ὑμῶν καὶ σκεῶνας ὑμῶν. Κύριος ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῶ» (4,9-13). Δευτέρου ἀνάγνωσμα τοῦ Προφήτου Ζαχαρίου(;) Καθολικῆς Ἐπιστολῆς Πέτρου: «Αἱ δὲ οὐκ ἀμελήσω αἱ ἐμὰς ὑπομιμνήσκων περὶ τούτων...καὶ φωσφόρος ἀνατείλη ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν» (Β' Πέτρ. 1,12—19). Παύλου πρὸς Ἑβραίους: «Ὁ γὰρ προσελθύτατε...ὄρει καὶ κενανμένῳ πυρὶ...διὰ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχομεν χάριν» (12,18-28). Ἀλληλουῖα: «Κύριε, τίς παροικῆσει ἐν τῷ σκηνώματι Σου...». Εὐαγγέλιον τοῦ Ματθαίου: «Καὶ μεθ' ἡμέρας ἐξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον...ἕως οὗ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι» (17,1—9). Εἰς τὴν νίψιν τῶν χειρῶν ἤχος δ' «Πρὸ τῆς Σταυρώσεως...». Τῶν ἁγίων Δώρων: «Ἐθαύμασαν...»².

Προσέτι, ὡς πᾶσα Δεσποτικὴ ἑορτὴ, ἐωρτάζετο διὰ προσορτίων καὶ μεθεόρτων ἀκολουθιῶν ἡ χρονικὴ ὅμως διάρκεια τούτων ἦτο διάφορος κατὰ τόπους³. Σήμερον ἀρχόμενοι αὐταὶ ἀπὸ τῆς παραμονῆς τῆς ἑορτῆς, δὴς Αὐγούστου, διαρκοῦν μέχρι 17ης 13ης ὅποτε γίνεται ἡ ἀπόδοσις ταύτης. Ὡσαύτως, πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἑορτῆς, ἂν αὕτη συμπίπτῃ ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, παραλείπεται πᾶσα ἡ ἀναστασιμὸς ἀκολουθία, οὐδ' αὐτοῦ τοῦ ἀναστασίμου ἀπολυτικίου ἐξαιρουμένου, ὡς συμβαίνει κατὰ τὰς μεγάλας Δεσποτικὰς ἑορτάς⁴.

Παρ' Ἀρμενίους ὁ ἑορτασμός τῆς Μεταμορφώσεως διαρκεῖ ἐπὶ τριήμερον, τῆς δευτέρας ἡμέρας οὔσης ἀφιερωμένης εἰς μνήμην τῶν νεκρῶν⁵. Διε-

1. Ὅρα Joannis Wirzburgensis presbyteri, Descriptio Terrae Sanctae, Κεω. Α' καὶ ΙΓ', παρὰ Migne Patr. lat. τόμ. 155 στ. 1057. 1089—1090. Πρβλ. J. Felten, ἐνθ' ἄν. σ. 785.

2. Πρωθ. Κορνηλίου Σ. Κεκελίτζε, μν. ἔργ. σελ. 101.

3. Νίκωνος, ὁμιλία ΝΖ', παρὰ τῷ Συντάγματι, τόμ. Δ' σελ. 590.

4. Πρβλ. Γεωργίου Βιολάκη, Τυπικὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐκδ. Μ. Ι. Σαλιβέρου σελ. 8—9.

5. Nicol. Nilles, μν. ἔργον, Α' σ. 238. Πρβλ. Ἀμβροσίου Καισαρείας μν. ἔργ. Β' σ. 80.

Ο ΝΕΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ο ΣΕΒ. ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΞΩΝ κ. ΜΕΘΟΔΙΟΣ

Ὁ νέος Μητροπολίτης Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθόδιος Κοντοστάνας ἐγεννήθη ἐν Νύμφαις τῆς Νήσου Κερκύρας τῇ 7ῃ Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1881. Διακούσας τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν τοῖς Σχολείοις τῆς Κερκύρας, παρηκολούθησεν ἀνωτέρας σπουδὰς παρὰ τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, διακρίθεισ διὰ τε τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὸ ἦθος αὐτοῦ. Παιαίθεον καλλιεργήσας τὸν ἐμφυτον ἔρωτα αὐτοῦ πρὸς τὸ θεῖον, ἐκάρη μοναχὸς τῇ 1ῃ Αὐγούστου 1907, προσληφθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου συμπατριώτου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας καὶ Παξῶν Σεβαστασιανοῦ Νικοκαδούρα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ, ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ ἴδιου Διάκονος τῇ 2ῃ Μαρτίου 1908 καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπηρετήσεν ἐπὶ δικασταίαν παρα τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Κερκύρας, μετὰ ταῦτα δὲ παρὰ τῷ ἐν Ἀθήναις Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1918, ὅτε ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ προεχειρίσθη Ἀρχιμανδρίτης ὑπὸ ἐτέρου συμπατριώτου του, τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Χαλκίδος Χρυσάνθου Προδατᾶ.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος εἰσελθὼν εἰς τὴν δημοσίαν Ἐκπαιδευσιν, διωρίσθη καθηγητὴς τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων τὸ πρῶτον ἐν Αἰδηψῷ καὶ εἶτα ἐν Χαλκίδι, Πειραιεὶ καὶ Ἀθήναις, ἐνθα ὑπηρετεῖ κατὰ τὴν ἐκλογὴν του.

Ὡς ἐκπαιδευτικὸς λειτουργὸς μετέβαλε τὴν ἐδρὰν εἰς Ἀμβωνα καὶ κατέστησεν ἑαυτὸν ὑπόδειγμα Χριστιανικῆς ζωῆς ἀριστον, οὐ μόνον θεωρητικῶς δικαίων τὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν ἀλλὰ καὶ ἔργῳ καὶ ἀναστροφήῳ ἀποδεικνύων αὐτὴν καὶ πρακτικῶς ἐφαρμόσιμον. Ἦτο δ' ἐπόμενον, ὅτι, οὕτω δρῶν καὶ ζῶν, ἡ ἐπεσπᾶτο δικαίως τὸν θαυμασμὸν τῶν συνεργατῶν του ἐκπαιδευτικῶν, τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν πολυπληθῶν μαθητῶν, ὅσοι ἠδύτύχησαν γὰρ τὸν παρακλουθήσων καὶ τὴν εὐαρέ-

τηρήθησαν δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ τινα εἰδωλολατρικὰ ἔθιμα, ἐκ τῆς ἀντικατασταθείσης διὰ τῆς Μεταμορφώσεως ἐθνικῆς ἐορτῆς, ὡς ὁ ἀλληγορατισμὸς τῶν πιστῶν δι' ὕδατος καὶ ἡ ἀπόλυσις περισσεῶν τηρουμένων ἐν τινι κλωβῷ¹. Ὡσαύτως ἀναμνηστικὸς τῆς ἀντικατασταθείσης ἐθνικῆς ἐορτῆς, ἥτις καὶ ἐορτὴ τῶν ῥόδων ὠνομάζετο, εἶναι ὁ κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἡμέρας ταύτης ψαλλόμενος ἀκόλουθος ὕμνος:

«Τὸ θάλλον ῥόδον ριπτει φλόγα περίλαμπρον ἐπὶ τοῦ στελέχους αὐτοῦ διὰ τῶν μυριοχρῶμων φύλλων αὐτοῦ. Ἐπὶ τῶν φύλλων κυμαίνονται κατὰ μυριάδας τὰ τρέμοντα ῥόδα»².

(Συνεχίζεται τὸ τέλος)

1. H. P e t e r m a n n, Armenien, ἐν Realencyklopädie für protestantische Theologie und Kirche, ἐκδ. β' τόμ. Α', Leipzig 1877, σ. 663.

2. Ἀμβροσίον Καισαρείας μν. ἔργ. Β' σ. 97.

σκείαν τῶν πρῶταμένων του, καίτοι ὁ ἴδιος, μακρὰν πάσης ἐκδηλώσεως αὐτοθαυμασμοῦ καὶ αὐταρεσκείας, ἀπήντα μετριοφρόνως πρὸς πάντας τούτους διὰ τῶν Κυριακῶν λόγων «ἀχρεῖτοι δούλοι ἐσμέν».

Ἀνάλογος πρὸς τὴν εὐκαρπὸν ταύτην ἐκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν ὑπῆρξε καὶ ἡ ἱερατικὴ διακονία αὐτοῦ. Πανταχοῦ ὅπου τὸ ἐκπαιδευτικὸν καθήκον ἐκάλει αὐτόν, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν οἰκείων Ἱεραρχῶν, ἱερούργει καὶ ἐκέρυττε τὸν θεῖον λόγον μετὰ χάριτος Εὐαγγελικῆς καὶ πειστικότητος ἐξόχου. Μὴ θεωρῶν δὲ πληρεσμένης τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ εὐδὲ διὰ τοῦ ἀπ' Ἀμβωνος κηρύγματος ἐτίμησεν ἐπὶ σειράν συναπτῶν ἐτῶν τὸ ἔθνος τῆς Ἑταιρείας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ καὶ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν διὰ τακτικῶν καθ' ἐβδομάδα θρησκευτικῶν ὁμιλιῶν καὶ διαλέξεων.

Σπουδαίως προσέτι ἐβοήθησε τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἀνθρωπικὴν προσπάθειαν αὐτῆς, συμβαλὼν ποικιλοτρόπως εἰς τὴν ἐπίλυσιν οὐδαμῶν ζητημάτων ἀναφερομένων εἰς τὸν Ἱερόν Κλήρον καὶ πρωτοστατήσας εἰς τὴν σύγκλησιν τοῦ Α' ἐν Ἀθήναις Ἀντιδρασσημικοῦ Συνεδρίου.

Παραλλήλως πρὸς τὴν πρακτικὴν ταύτην δραστηριότητα εἰργάσθη μετὰ πολλῆς τῆς πρωτοτυπίας καὶ συγγραφικῆς. Πλὴν τῆς τακτικῆς συνεργασίας του εἰς διάφορα θρησκευτικὰ περιοδικὰ καὶ δὴ εἰς τοὺς «Τρεῖς Ἱεράρχας», ὀδωκεὶς ὅλη ἡδὴ ἐκδεδομένων ἔργων του ποικίλου περιεχομένου τιμᾶ, οὐ μόνον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἐκ τῶν κόλπων τῶν ὁποίων προέρχεται.

Ὅθεν δικαίως ἡ Ἐκκλησία, ἀμείβουσα τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν δράσιν τούτου, ἀνύψωσεν αὐτόν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν θρόνον τῆς ἰδιαίτερας αὐτοῦ πατρίδος Κερκύρας καὶ δὲν ὑπάρχει εὐδεις ὁ ἀμφιβάλλων, ὅτι θὰ ἐπιδείξῃ τὸν αὐτὸν εὐαγγελικὸν ζῆλον καὶ εἰς τὴν νέαν ταύτην ὑψηλὴν διακονίαν ἥτις τῷ ἀνετέθη, ἀναδεικνυόμενος ἄξιος τῆς προτιμήσεως τῆς Ἐκκλησίας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπανάλαβε τὴν 17 Σεπτεμβρίου τὰς λόγῳ τοῦ θέρους διακοπείσας ἐργασίας αὐτῆς. Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ προσέβη εἰς πλήρωσιν τῆς χηρευούσης Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν προτείνασα μὲν ψήφοις κανονικαῖς τοῖς: Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Βροσθένης Γερμανὸν καὶ Πανσο. Ἀρχιμανδρίτας Μεθόδιον Κοντοστάνον καὶ Ἀνανίαν Μάνον, ἐκλέξασα δ' εἶτα διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας γενομένης ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τὸν Πανσο. Ἀρχιμ. Μεθόδιον Κοντοστάνον κατασταθέντα οὕτω Μητροπολίτην τῆς Ἁγιατᾶ τῆς Μητροπόλεως Κερκύρας καὶ Παξῶν.

— Προσεκλήθησαν ὑπὸ τοῦ Μακ. Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὅπως ἀπαρτίσασιν τὴν ΠΘ' Συνοδικὴν περίοδον κατὰ προεβία χειροτονίας οἱ Σεβ. Μητροπολιταί: Ἰωαννίνων, Μυτιλήνης, Κίρκου, Ζιχνῶν, Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως, Βεροίας καὶ Νιούσης, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος καὶ Παροναξίας.

— Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους παραιτησάμενον διὰ λόγους ὑγείας τῶν Συνοδικῶν του καθηκόντων διὰ τὴν προσεχῆ Συνοδικὴν περίοδον, ἐκλήθη, κατὰ τὰ προεβίβη τῆς Ἀρχιεπισκόπου, ὡς ἀναπληρωματικὸν μέλος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Εἰδήσης.

— Τὴν θὴν λήγοντος μηνὸς ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς ΠΘ' Περιόδου. Κατὰ τὴν α' συνεδρίαν, μετὰ τὴν καθιερωμένην εἰδικὴν τελετὴν καὶ τὴν πρόβουσαν εἰσήγησιν τοῦ Μακ. Προέδρου, κατηρτίσθησαν αἱ διάφοροι Σύνοδικαι ἐπιτροπαὶ καὶ ὀρίσθησαν Συνοδικὰ Μέλη παρὰ τοῖς διαφόροις Ἐκκλησιαστικοῖς Συμβουλοῖς ὡς ἀκολούθως :

Παρὰ τῷ Δ. Συμβουλίῳ τῆς Ἀπ. Διακονίας, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ζιχνῶν καὶ Κεφαλληνίας.

Παρὰ τῷ Δ. Συμβουλίῳ τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κεφαλληνίας.

Παρὰ τῷ Δελτίῳ «Ἐκκλησία» ἐπιτροπεύει ἐκ τῶν Σεβ. Μητρ. Εἰδήσης καὶ Ἀττικῆς ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου.

Ἐπὶ τῶν δαπανῶν τοῦ Γραφείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φιλίππων καὶ Γόρτυνος ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου.

Ἐπιτροπὴ προσφυγῶν ἐκλονῆς ἐφημερίων ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Τριφυλίας καὶ Παροναξίας ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου Σεβ. Μητροπολίτου Ζιχνῶν.

Εἰσηγητῆς τῶν ὑπὸ κρίσιν διδακτικῶν βιβλίων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Εἰδήσης.

— Ἐχορηγήθησαν ἄδεια : 1) Τοῖς Σεβ. Μητροπολίταις Αἰτωλοακαρνανίας 15θήμερος, Ναυπακτίας καὶ Εὐβοτίας καὶ Κορινθίας 5θήμερος δι' Ἀθῆνας, καὶ δι' ὑπηρεσιακοὺς λόγους, 2) Τῷ παρὰ τῇ Ἱ. Μητροπόλει Ἐδέσσης ἀπεσπασμένῳ Ἱεροκλήρῳκι Ἀρχιμανδρίτῃ Αὐγουστίνῳ Καντιώτῃ, μηνιαία δι' Ἰωάννινα καὶ διὰ λόγους οἰκογενειακοὺς.

Παρειτάθησαν : ἐπὶ 40θήμερον εἰσέτι ἡ χορηγηθεῖσα τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ἀργολίδος 20ήμερος ἄδεια νοσηλείας καὶ ἐπὶ 20ήμερον καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἡ χορηγηθεῖσα τῷ Ἱεροκλήρῳκι Πατρῶν, Ἀρχιμ. Χριστ. Παπαγιάννῃ 40θήμερος τοιαύτη.

Διὰ Διαταγμάτων : 1) Ἐχορήγηται εἰς τὸν ἱερέα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἐδέσσης Διονύσιον Παπαχριστόπουλον τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς του.

2) Ἰδρύθη ἐνορία ἐν τῷ Συνοικισμῷ Πυριτιδοποιείου τῆς Κοινότητος Αἰγάλεω με' ἐνοριακῶν Ναῶν τὸν τοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου.

3) Ἐγένετο δεκτὴ ἡ παραίτησις τοῦ Ἀρχιμ. Τιμοθέου Χαλόφῃ ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Ἱεροκλήρῳκου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καρυστίας καὶ ὁ διορισμὸς αὐτοῦ ὡς Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀργολίδος.

4) Προήχθησαν : 1) Εἰς τὸν βαθμὸν Διευθυντοῦ Β' τάξεως οἱ Ἱεροκλήρῳκοι Ἀθηνῶν Ἀρχιμ. Χριστόφορος Παπουτσόπουλος, Δημητριάδος Ἀρχιμ. Σωκράτης Ἀναζηλῆς, Μαντινείας Ἀρχιμ. Θεοδ. Κοτσάκης καὶ Μεσσηνίας Ἀρχιμ. Ἰωάννης Μακρόπουλος 2) εἰς τὸν βαθμὸν καὶ μισθὸν Γραμματέως Α' τάξεως ὁ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Βερροίας καὶ Ναούσης Γραμματεὺς Δημ. Παπαδόπουλος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΗΧΩ

Ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνήματος Παναχράντου καὶ Ἀργαγγέλου (Πύλη Ἀγῶρας) διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς Ἀρχιμ. Λουκιανοῦ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον κ. Δαμασκηνὸν ὡς Πρόεδρον τοῦ ἀδελφάτου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου Βουλιαγμένης καὶ τρίτην ἐπιταγὴν ἐκ δρ. 500.000 ἧτοι κατὰ τὸ πρόχρον ἐνοριακὸν ἔτος προσέφερεν ἐν ὅλῳ δραχμ. 1.500.000 εἰς μετοχὴ καὶ ἔλαιον ἀξίας δρ. 500.000 ἧτοι ἐν ὅλῳ δρ. 2.000.000.

— Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως κ. Ἀγαθόνικος προσέφερεν ὑπὲρ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὁρφανοτροφείου δρ. 15.000.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἐπὶ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ Διευθυντοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Γ. Α. Σωτηρίου ἔναργος ἐδημοσιεύθη τόμος ἐκ σελ. κδ+519 με' καλλιτεχνικὴν ἐμφάνισιν καὶ με' ἐπιγραφὴν *Χριστιανικὴ καὶ Βυζαντινὴ Ἀρχαιολογία Τόμος Α'* (Ἀθῆναι 1949) Περὶ τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιολογίαν ἐν Ἑλλάδι ἡ σχολή τῃ προῖτος ὁ ἡγήγητῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μακαρίτης Γεώρ. Λαμπάκης μετὰ θανάτου ἐζητήσας πλεῖστα χριστιανικὰ μνημεῖα καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος περισυλλέγων κατὰ τὰ πολλὰ ταξιδίδια του εἰς ἀρχαιολογικοὺς χριστιανικοὺς τόπους πᾶν εὖρημα ἀναγόμενον εἰς τὴν χριστιανικὴν ἀρχαιότητα ἀπὸ τοῦ 1890 ἔτους καταρτίωντο χριστιανικὸν Μουσεῖον ἐπιμελουμένον αὐτοῦ ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἐκδίδων καὶ τὸ Δελτίον αὐτῆς (1892—1911). Ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ τῷ Θεοῦ, ἀλλ' ἄνευ συστήματος, περιουτέλεγε καὶ ἀχρηστὰ καὶ περιττὰ πράγματα. Πάντως εἰς τὸν μακαρίτην Λαμπάκην ὀφείλεται ἡ κατόπιν ἀναπτυθεῖσα ἐργασία διὰ τὰς χριστιανικὰς ἀρχαιολογίας καὶ ἡ σπουδὴ πρὸς διατήρησιν αὐτῶν (α). Ἀλλὰ τὸν κλάδον τοῦτον ἀπέκλυξεν ὁ παρὸς Καθηγητῆς κ. Γ. Σωτηρίου ὁ πρῶτος διορισθεὶς τακτικὸς καθηγητῆς. Καὶ μετὰ τὴν λαμπρὰν ἀπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς ἔδρας ἐπὶ εἰκοσαεταίῳ διδασκαλίᾳ καὶ σειρᾷ ἀξιολόγων ἔργων συγγραφῆν ἐδημοσίευσεν τέλῃς τὸν πρῶτον ἄρτι ἐκδοθέντα τόμον συστηματικοῦ τῶν ἐξῆς τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας καὶ συνοψίζων τὰ περιστατὰ τῶν ὄσων ἀνέσκαψεν μνημεῖων.

Ὁ συγγραφεὺς ἀφιερώνει ἐν πρῶτῳ τῷ ἔργῳ του εἰς τὴν παλαιὴν συντροφίαν αὐτοῦ καὶ εὐλιπον σύζυγον του, γνωστὴν εἰς τὸν κλάδον διὰ τῶν ἐμβροτῶν δημοσιευμάτων αὐτῆς.

Προτάσσεται πρόλογος τοῦ ἔργου ὅστις ἀναγράφει τὸ πρῶτον μέρος ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὰ χριστιανικὰ κοιμητήρια τὰ δὲ δεύτερον μέρος εἰς τὴν ἐκκ'ησιαστικὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἐν δὲ τῇ Εἰσαγωγῇ ἐξετάζονται αἱ πηγαὶ τῆς Χριστιανικῆς καὶ Βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ἡ διακρίσις τῆς χριστιανικῆς τέχνης ἀναλόγως τῶν διαφορῶν ἐποχῶν. Εἰς τὰ πρῶτον Κεφάλαιον ἐξετάζονται οἱ παλαιοχριστιανικοὶ τάφοι αἱ κτιστοὶ, ὑπόγειαι, ἐπίγειαι καὶ ὑπερστραφιοὶ κοιμητήρια λεπτομερῶς ἐρευνηθέντα εὐρισκόμενα εἰς διαφόρους τόπους ἀπὸ τῆς Ρώμης τὰ πολυάνδρια ἅτινα πρῶτος ἀνεκάλυψεν ὁ πολὺς de Rossi τῆς Μήλου, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Κύπρου, τῆς Συρίας, τῆς Σικελίας, τῆς Μάλτας καὶ ἀλλοῦ. Πλεῖστον κοιμητηρίων με' περιεχόμενον νέφος τάφων ἠρευνήθησαν, ὃν ἡ πληθὺς ἐξηγεῖται, διότι ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἀνέκαθεν ἀπέχουσε τὴν καθῆκε τῶν νεκρῶν. Εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον ἐξετάζεται ἡ ζωγραφικὴ τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν τάφων ἰδίως τῶν κατακομβῶν ἐνθαλάσσιον τὰ ἀρσενικά χριστιανικά σύμβολα ὁ ἰχθυὸς, ὁ ἀμνὸς, ὁ κάλδης ποιμὴν, ἡ προσηστερά, ὁ Σταυρὸς καὶ διάφοροι παραστάσεις ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης καὶ συμπόσια νεκρικὰ δειπνά.

Εἰς τὸ τρίτον κεφάλαιον ἐξετάζεται ἡ γλυπτικὴ τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν τάφων ἧτις ἦτο πάντοτε περιορισμένη διότι ἡ νέα θεομηκεῖα ἀπέκλειε τὰ ἔργα τῆς πλαστικῆς, τοιαῦτα δὲ ἀνάγλυφα παρατηροῦνται ἰδίως εἰς σαροκοφῆρους. Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ βιβλίου ἐξετάζει τὴν χριστιανικὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἧτις τὴν ἐμφάνισιν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Κατὰ τοὺς πρῶτους αἰῶνας ἡ ἐξέλιξις τῆς ναοδομίας δὲν ἦτο ὁμοία εἰς τοὺς διαφόρους τόπους καὶ τὸ σχῆμα τῶν ναῶν δὲν εἶναι ἐπακριβῶς γνωστόν. Ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἀναφαίνεται ὁ ἑυθύς τῆς Βασιλικῆς τοῦ ὁποῦ ἐξετάζονται τὰ διάφορα μέρη ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς Σολῆς τοῦ

(α) Ὃταν ἐσθὲμος Μητροπολιτῆς Ἀθηνῶν Γερμανὸς, ὁ βέλτης ἐκστὸς Ἰσοάργης ἀπροσέκτως ἀπεφάσισεν ἵνα τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον ἀνεγείρῃ ἐπὶ τῶν ἀρείων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Φιλοθέης θυσιαζῶν τὰ σωζόμενα ἐρείπια τῆς Μονῆς καὶ τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου με' τὰς σωζόμενας λαμπρὰς τέχνης τοιχογραφίας, μόνον ὁ μακαρίτης Λαμπάκης διεμαρτύρηθη, διὰ τοῦ τύπου, μὴ εἰσκαουθεῖς ἀτυχῶς.

† Θ. Ι.

Νάρθηκος της φιάλης του Βαπτιστηρίου, του Λουτρώνος ως και τα περίξ του Ναού προσκείμενα, ξενώνες, νοσοκομεία κτλ. ήτοι «οί συνεξυμμένοι οίκοι». Έν συνεχεία αναφέρονται τα άπανταχού περίπου σωζόμενα τριαύτα κτίσματα μετά των φωτογραφιών αυτών, έν Ερώση και έν Ασία. Είτα εξετάζονται από της εποχής του Μ. Κωνσταντίνου αναφαινόμενοι κυκλικοί ή πολυγωνικοί Ναοί φέροντες ξύλινη κωνική στέγη ως είναι έν Θεσσαλονίκη ο Ναός του Αγίου Γεωργίου. Από της εποχής του Γουστινιανού ή ναοδομίας έλαβε νύον τύπον με τους κτιστούς θόλους, και εξετάζονται τό έξέχοντα Γουστινιάνεια μνημεία, έν Κωνσταντινούπολει του Ναού της Αγίας Σοφίας εξεταζόμενου λεπτομερώς, ο Ναός του Παναγίου Τάφου και άλλα περισώθεντα κτίσματα με τας φωτογραφίας και τας κατάψεις αυτών. Είτα δέ οι Βυζαντινοί Σταυροειδείς Ναοί της Ελλάδος έρευνώνται έπιμελώς από του 11ου αιώνος, καθώς των Βαλκανίων, της Μ. Ασίας, Συρίας, Αρμενίας, Κύπρου, Κρήτης, Ν. Ιταλίας, Σικελίας, της Ρωσίας, του Αθωνος και άλλαχού, ως και οι μεταβυζαντινοί Ναοί της Ελλάδος. Έν τέλει δημοσιεύονται Σημειώσεις και Προσθήκαι, εις ός σελ. 51 «ο Πέτρος έν Ρώμη» προσθετόν και «Γ. Δέρβου Περί μυθώδους πορείας του Αποστόλου Πέτρου εις Ρώμη». Αθήναι 1890», Πίναξ Τοπογραφικός. Κατάλογος ονομάτων μνημονευμένων συγγραφέων, έπιφύλασσομένου του συγγραφέος να δημοσιεύση Γενικών Εύρετηρίων ονομάτων και πραγμάτων εις τό τέλος του Β' τόμου.

Τοιοῦτον τό πολῦτιμον ἔργον τοῦ Καθηγητοῦ κ. Σωτηρίου κοσμοῦμενον καί διὰ 315 εἰκόνων καί ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων, μέ πλουσιωτάτην βιβλιογραφίαν ἡμετέραν καί ξένην, ὅπερ προάγει τήν ἐπιστήμην τῆς Χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας ἐν Ἑλλάδι καί παρέχει εἰς τοὺς φοιτητάς χρησιμώτατον βοήθημα τῶν σπουδῶν τῶν. Εὐχόμεθα ἵνα ὁ φιλόπονος συγγραφεὺς, τοχέως φέρῃ εἰς φῶς καί τὸν δευτέρου τοῦ ἔργου τόμον, ὡς καί τό παρόντα αὐτοῦ.

† Ο ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΙΕΖΕΚΪΗΛ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

[7]156] **Ι. Μητρόπολις Ναυπакτιας και Εβρουτανίας**

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὸ νόμιμον καὶ κανονικὸν προσόντα νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν ἐνοριῶν Βραγγιανῶν, Βουλπης, Δάφνης, Πωκίστης καὶ Ἐλατοῦς, ὅπως ἐντός ἐνός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρ. 48 τοῦ ὑπ. ἀριθ. 2200)1940 Ἀναγκαστικοῦ Νόμου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ προκειμένου νὰ προσῶμεν εἰς τὴν ἀνακλήρου ἐποφηφίων ἐφημερίων. Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 27 Ἰουλίου 1942

† Ο Ναυπακτίας και Εβρουτανίας Γερμανός

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ. ἀριθ. 2200)40 Ἀν. Νόμου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου Ἱε εἰς τοῦ ἐν Βούλπῃ Ἐνορ. Ναοῦ Κοίμησης Θεοτόκου, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν ἀρθρῳ 48 τοῦ ὡς ἄνω Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, προκειμένου ν' ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους ἐφημερίους τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 15 Ἰουνίου 1942.

(7)169] † Ο Ναυπακτίας και Εβρουτανίας Γερμανός

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46 κ ε καὶ 63 τοῦ Ἀν. Νόμου 2200)40 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς τροποποιήθη διὰ τῶν ὑπ. ἀριθ. 586)41, 579)42 καὶ 1300)42, προκηρύσσονται ἐκλογὴν, ἀπ' ἐνός μὲν δύο τακτικῶν ἐφημερίων διὰ τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν Ἐνοριῶν Ἀνιάδος καὶ Καλιδόνας, ἀπ' ἐτέρου δὲ τακτικῶν διακόνων τῶν Ἐνοριῶν Σαραν ἀπέρου καὶ Κυπαρίσσου, καὶ προκειμένου νὰ προσῶμεν εἰς ἀνακλήρου ἐποφηφίων πρὸς διενέργειαν τῆς ἐκλογῆς, κληθόμεν τοὺς ἔχοντας τὰ προσόντα, ὅπως υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα πιστοποιητικὰ, διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1942

† Ο Ναυπακτίας και Εβρουτανίας Γερμανός

[7]157] **Ι. Μητρόπολις Φαναρίου και Θεσσαλιώτιδος**

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἀρθρον 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ χωρίου (Πολίτσης) Ἁγιος Ἀνάκιος, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖά μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν προκειμένου ἵνα προσῶμεν εἰς ἀνακλήρου ἐποφηφίων, διὰ τὴν ἄνω ἐνορίαν. Ἐν Καρδίτῃ τῇ 29 Ἰουλίου 1942 † Ο Θεσσαλιώτιδος και Φανίων Ἱεζεκιήλ

[7]158] **Ἱερὰ Μητρόπολις Φλωρίνης**

Χηρευούσης τῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Νίκης προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἀνωτέρω ὀργανικὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)1940 ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ ἀνωτέρω Νόμου ὀριζόμενα ἔγγραφα. Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 24 Ἰουλίου 1942. † Ο Φλωρίνης Βασίλειος

Χηρευούσης τῆς θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας Παρωρίου προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἀνωτέρω ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)1940 ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ ἀνωτέρω Νόμου ὀριζόμενα ἔγγραφα. Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 17 Ὀκτωβρίου 1942 † Ο Φλωρίνης Βασίλειος

Χηρευούσων τῶν θέσεων τακτικῶν Ἐφημερίων τῶν ἐξῆς Ἐνοριῶν 1) Καλλιθέας, 2) Νέου Καυκάσου, 3) Μελίτης, 4) Ἄνω Κλεινῶν, 5) Εἰφωνίας, 6) Κλαρορράχης, 7) Φλαμπουρού, 8) Καρδιάς, 9) Κεράνου, 10) Βούης, 11) Βυρσίου, 12) Πολυκάργης, 13) Πυζοῦ, 14) Πλατῦ καὶ 15) Λευκῶνος, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς ἀνωτέρω κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημερίων καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τ. ὡς ἀνωτέρω νόμου ὀριζόμενα ἔγγραφα. Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 8 Ὀκτωβρίου 1942

† Ο Φλωρίνης Βασίλειος

[7]159] **Ι. Μητρόπολις Αἰτωλίας**

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ. ἀριθ. 2200)1940 Α.Ν. «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» ὡς καὶ τὸ ἀρθρον 16 τοῦ ὑπ. ἀριθ. 586)1941 Ν. Α. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀνωτέρω Νόμου», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐν Πανατιολίῳ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγία Παρασκευή, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζομένων πιστοποιητικῶν. Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 4 Αὐγούστου 1942 † Ο Αἰτωλίας Ἱερόθεος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ. ἀριθ. 2200)40 Α.Ν. «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς καὶ τὸ ἀρθρον 16 τοῦ ὑπ. ἀριθ. 586)41 Ν. Α. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως» τοῦ ἀνωτέρω Νόμου κληθόμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν Β' ἐφημερίου τοῦ ἐν Βονίτῃ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ Ἁγιος Σπυρίδων, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὴν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζομένων πιστοποιητικῶν. Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 1 Σεβρίου 1942. † Ο Αἰτωλίας Ἱερόθεος (7)165

(7)167] Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ ὑπ. ἀριθ. 2200)40 Α. Ν. «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», ὡς καὶ τὸ ἀρθρον 16 τοῦ ὑπ. ἀριθ. 586)41 Ν.Α. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀνωτέρω Νόμου» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημεριακὰς θέσεις α) τοῦ ἐν Ἀγρινίῳ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγιος Δημήτριος καὶ β) τοῦ ἐν Σπολάιτῃ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ Κοίμησης Θεοτόκου, ὅπως ἐντός μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζομένων πιστοποιητικῶν.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 21 Αὐγούστου 1942

† Ο Αἰτωλίας Ἱερόθεος

[7]160) **I. Μητροπόλις Μονεμβασίας και Σπάρτης**
 Συνφθά τῷ ἄρθρῳ 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ χωρίῳ Ἀναβρυτῆς τ.δ. Βρυσηῶν. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 29 Ἰουλίου 1942.

† Ὁ Μονεμβασίας και Σπάρτης Διονύσιος
 [7]161) Συνφθά τῷ ἄρθρῳ 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200) 1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῷ χωρίῳ Καλύδια Σοχᾶς τ.δ. Σπάρτης. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 29 Ἰουλίου 1942 † Ὁ Μονεμβασίας και Σπάρτης Διονύσιος

Συνφθά τῷ ἄρθρῳ 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2290 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους ὅπως μέχρι τῆς 7ης Νοεμβρίου ἐ. ἐ. υποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ἁγίου Νικολάου τ. δ. Βοιωτῶν. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1942.

(7)171) † Ὁ Μονεμβασίας και Σπάρτης Διονύσιος
 Συνφθά τῷ ἄρθρῳ 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους ὅπως μέχρι τῆς 20ης Νοεμβρίου ἐ. ἐ. υποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ Ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ξηροκαμπίου τ. δ. Φαίδος. Ἐν Σπάρτῃ τῇ 6 Ὀκτωβρίου 1942.
 † Ὁ Μονεμβασίας και Σπάρτης Διονύσιος.

(7)163) **I. Μητροπόλις Χίου**
 Κενοθειῶν τῶν ὀργανικῶν θέσεων ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν 1) ἁγίου Νικολάου τοῦ Δήμου Βροντάδου, 2) ἁγίου Ἰσιδώρου τοῦ Δήμου Βροντάδου και 3) Παναγίας Εὔρετῆς τῆς Δημοτικῆς περιφέρειας Χίου, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα και βουλευμένους νὰ καταλάβωσιν μίαν τῶν ὡς ἄνω ἐφημεριακῶν θέσεων ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτησὴν ὑποψηφιότητος μετ' ὄλων τῶν ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπομένων δικαιολογητικῶν ἐγγράφων. Ἐν Χίῳ τῇ 17ῃ Αὐγούστου 1942. † Ὁ Χίου Ἰωακείμ

(7)164) **I. Μητροπόλις Κορινθίας**
 Καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἐνοριακοῦ Νόμου και τῶν Ἱερῶν Κανόνων ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Α. Ν. 2200) 1940 και τοῦ ἄρθρου 16 παρ. θ' τοῦ Ν.Α. 586]41 ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου ν' ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους διὰ τὰς κενὰς θέσεις Ἐφημερίου Ἱερέως τῶν κἀτωθι ἐνοριῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐπαρχίας 1) Θροφαρίου, 2) Σαρανταπήχου, 3) Κάτω Λουτροῦ, 4) Βοχαϊκοῦ και 5) Μικρῆς Βάλτου. Ἐν Κορίνθῳ 1942 † Ὁ Κορινθίας Μιχαήλ

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρ. 48 τοῦ Ἀν. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλευμένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρ. 47 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν Ἐφημερίου Ἱερέως τοῦ ἐν Ἀλαϊῶτῃ Ἐνοριακοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «ὁ Ἐθαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» ὅπως ὑποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ διὰ τοῦ ἄρθρ. 48 τοῦ ὡς εἶπα νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, ἵνα ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν Ἐφημερίου τῆς ἐν λόγῳ ἐνορίας. Ἐν Κορίνθῳ τῇ 29 Ὀκτωβρίου 1942. † Ὁ Κορινθίας Μιχαήλ

Καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους και ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τῶν σχετικῶν Νόμων ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου ν' ἀνακηρύξωμεν αὐτοὺς ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν Ἐφημερίου Ἱερέως ἐν τῷ Ἱερῷ ναφ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τοῦ χωρίου Θροφαρίου τοῦ τ. δ. Συκκῶνος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερέας Μητροπόλεως Κορινθίας. Ἐν Κορίνθῳ 1942 † Ὁ Κορινθίας Μιχαήλ

Καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους και ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τῶν σχετικῶν Νόμων ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου ν' ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους πρὸς ἐκλογὴν Ἐφημερίου Ἱερέως ἐν τῷ Ἱερῷ ναφ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς τοῦ χωρίου Μπισσίων τοῦ τ.δ. Παραχωριτῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερέας Μητροπόλεως Κορινθίας. Ἐν Κορίνθῳ 1942 † Ὁ Κορινθίας Μιχαήλ

(7]166) **I. Μητροπόλις Θηβῶν και Λεβαδείας**
 Κεῶν οὐσῶν τῶν θέσεων ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς I. Μητροπόλεως 1) Ἁγίου Γεωργίου Ἀραχῶδης, 2) Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος, Ἁγίου Βλασίου, 3) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου—Πύλης και 4) Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου—Ξηροναμῆς, καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ νόμιμα και κανονικὰ προσόντα πρὸς ἐκλογὴν εἰς ταῦτα συμφώνως τῷ Νόμῳ 2200 νὰ υποβάλλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά δι' ἰδίαις αὐτῶν αἰτήσεσι. ἐν ἣ οὐχὶ ἀορίστως, ἀλλὰ σαφῶς θὰ υποβάλλωσιν ὑποψηφιότητα διὰ μίαν τῶν ἄνω θέσεων. Ἐν Λεβαδείᾳ τῇ 24 Αὐγούστου 1942 † Ὁ Θηβῶν και Λεβαδείας Συνέσιος

(7) 6.) **I. Μητροπόλις Κυθήρων**
 Προτιθέμενοι, συνφθά τῷ 46ῳ ἄρθρῳ τοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων» ὑπ' ἀριθ. 2200)1940 Ἀναγκ. Νόμου, νὰ προσῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων Ἐφημερίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων Ἐνοριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερέας Μητροπόλεως 1) Ἁγ. Χαλαδῆμου Μυλοποτάμου, 2) Ἐσταυρωμένου Πιτσινίανου και 3) Τιμίου Προδρόμου Γερακκίου, καλοῦμεν πάντας τοὺς ἔχοντας τὸν Ἱερόν πόνον νὰ λάβωσιν τὸ θέτον και Ἱερόν τῆς Ἱερουσύνης ἀξίωμα και νὰ ἱερτεύωσιν ἐν αὐταῖς και κερτημένους τὰ ὑπὸ τῶν ἄρθρων 47 και 48 τοῦ εἰρημένου Νόμου ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναφερόμενα πιστοποιητικά. Ἐστὼ δὲ πρὸς γνῶσιν τῶν ἐνδιαφερομένων, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 919)1942 Νομοθ. Διατάγματος, δι' οὗ συμπληρώθη τὸ ἄρθρον 48 τοῦ ὡς ἄνω εἰρημένου Νόμου, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀνακηρυχθῇ ὑποψήφιος, ἐφ' ὅσον συνπλήρωσιν τὸ 50ὸν εἶος τῆς ἡλικίας του. Ἐν Κυθήροις τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1942. † Ὁ Κυθήρων Ἀμβρόσιος

(7)170) **I. Μητροπόλις Σισανίου και Σιατίστης**
 Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Α.Ν. ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσιν τὰς κενὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν ἐνοριῶν 1) Πεπονιάς, 2) Φυτῶνης—Ροκάστρου, 3) Ακρυλλίου και 4) Κρουναρίου. ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερέας ἡμῶν Μητροπόλεως τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά ἐγγράφα, προκειμένου νὰ προσῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων. Ἐν Σιατίστῃ τῇ 5ῃ Αὐγούστου 1942. † Ὁ Σισανίου και Σιατίστης Διόδωρος.

(7)172) **Ἱερά Μητροπόλις Λαρίσης**
 Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἀναγκ. Ν. 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους και ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Α.Ν. ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν θέσιν τῆς ἐνορίας τοῦ χωρίου Γκριτζόβελι, ὅπως υποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα ἡμῶν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προσῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν ὡς ἄνω χηρευούσαν ἐνορίαν. Ἐν Λαρίσῃ τῇ 10 Σεβρίου 1942. † Ὁ Λαρίσης Δωρόθεος

I. Μητροπόλις Σάμου—Ἱαγίας
 Καλοῦμεν τοὺς βουλευμένους νὰ καταλάβωσιν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις 1) τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Γενέθλιου τοῦ Προδρόμου τῆς κοινότητος Παλαιῶν Καρλοβασίου και 2) τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς Κοινότητος Μεσαίου Καρλοβασίου Σάμου και κερτημένους τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 ἑδάφ. 1 παρ. θ' ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως υποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερέας Μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Α.Ν. 2200)1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν και Ἐφημερίων»

οριζόμενα πιστοποιητικά, μεθ' ὃ θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ ἀνακήρυξις τῶν υποψηφίων. Ἐν Διέξει Βαθέως Σάμου τῆ 17ῃ Σεβρίου 1942. † Ὁ Σάμου καὶ Ἰακάριας Εἰρηναῖος

I. Μητρόπολις Φωκίδος

Κενῆς οὐδαὶς τῆς ὀργανικῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Καρούταις ἐνοριακοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου καλοῦμεν πάντα βουλομένον νὰ καταλάβῃ τὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἄνω ἱεροῦ Ναοῦ καὶ κειτημένον τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 παρ. α'—δ' τοῦ Α. Ν. 2000 τοῦ 1940 «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» ἀπαιτούμενα προσόντα νὰ υποβάλλῃ Ἡμῖν δι' αἰτήσεώς του, ἐντός ἐνός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, τὰ κατὰ τὸ ἀρθρον 48 τοῦ αὐτοῦ Νόμου δικαιολογητικά ὡς καὶ τὸ περὶ κοινωνικῶν φρονημάτων. Ἐν Ἀμφίσῃ τῆ 28 Σεβρίου 1942 † Ὁ Φωκίδος Ἀθανάσιος

I. Μητρόπολις Ἰόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ 2200)1940 «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Ἀν. Νόμου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω Νόμου οριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ ἐν Θωκίᾳ Ἱ. Ναοῦ Βδοχ. Θεοτόκου ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς παρούσης υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου νόμου οριζόμενα πιστοποιητικά προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν υποψήφιοι ἐφημερίου τοῦ ὡς ἄνω Ἱ. Ναοῦ. Ἐν Δημητσάνῃ τῆ 2-10-1942.

† Ὁ Ἰόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Πρακοπίος

I. Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει αἰτήσιν τοῦ Ἐκκλῆσι. Συμβουλίου τοῦ ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίας Κυριακῆς Σερβίων περὶ διορισμοῦ τακτικοῦ Διακόνου ἐν αὐτῷ θάλει τοῦ ἀρθροῦ 63 τοῦ Α. Ν. 2200)1940 «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως υποβάλλωσιν Ἡμῖν σχετικὴν αἰτήσιν μετὰ τῶν αἰτιολογητικῶν, διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐν Κοζάνῃ τῆ 5ῃ Ὀκτωβρίου 1942 † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Ἰωακείμ.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Α. Ν. 2200)1940 «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς Ἐφημεριακὰς θέσεις τῶν Ἐνοριῶν 1) Ἁγίου Νικολάου πόλεως Κοζάνης, 2) Ἁγίας Κυριακῆς Σερβίων ἔχοντας τὰ προσόντα τοῦ ἀρθροῦ 47 καὶ 1) Ἁγίου Δημητρίου (Γοπτισιὰρ), 2) Ἀμυγδαλά, 3) Βεσκόχωριου, 4) Καστανιάς, 5) Καλαμιάς, 6) Λευκοβρύσης, 7) Λαζαράδων, 8) Μελισσῶν, 9) Μυλοτινῆς, 10) Ποντοκώμης καὶ 11) Σιδερά—Κτενὰ ἔχοντας τὰ προσόντα τοῦ ἀρθροῦ 47 καὶ 1ε, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν εἰς τὴ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κοζάνης τὰ σχετικὰ-δικαιολογητικά ἔγγραφα, προκειμένου νὰ προσώμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν υποψηφίων. Ἐν Κοζάνῃ τῆ 19ῃ Σεπτεμβρίου 1942 † Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Ἰωακείμ

I. Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Ἀν. Νόμου 2200)40 περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ ἐφημερίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐνορίας Ἁγίου Ἰωάννου Ὀμοιογεντοῦ ἐν τῷ Διονυσίῳ Μακρομάλῃς Ψαχνῶν Ἐβδόλας ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου οριζόμενα πιστοποιητικά, ἵνα προσώμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν υποψηφίων ἐφημερίων. Ἐν Χαλκίδι τῆ 9 Ὀκτωβρίου 1942 † Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος

I. Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προσκαλοῦμεν τοὺς θέλοντας νὰ καταλάβωσιν τὰς χηρεύουσας ἐνορίας Βίτουλης καὶ Ραγγινίου ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὴν σχετικὴν αἰτήσιν μετὰ τῶν κατὰ Νόμον πιστοποιητικῶν. Ἐν Λαμῖα τῆ 25 7)εβρίου 1942 † Ὁ Φθιώτιδος Ἀμφρόσιος

I. Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Νέας Βούρας καὶ Βερσοῦδας τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως

τῆς παρούσης υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν υποψηφίων. Ἐν Αἰγίῳ τῆ 22 Σεβρίου 1942 † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεόκλητος

Στερουμένης τῆς ἐνορίας Σιγουνίου καὶ Φλάμπουρα τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200 «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν υποψηφίων. Ἐν Αἰγίῳ τῆ 24 Ὀκτωβρίου 1942. † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Θεόκλητος

I. Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προσώμεν εἰς ἀνακήρυξιν υποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως ἐφημερίου τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ χώριου Περίδικορράχης προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200 τοῦ 1940 ἔτους «Περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» οριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν Ἡμῖν σχετικά πιστοποιητικά. Ἐν Τρίκκλαις τῆ 29 Ὀκτωβρίου 1942 † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Πολύκαρπος

I. Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐπειδὴ οὐδαὶς φέρων τὰ ὑπὸ τῆς παρ. 16' τοῦ ἀρθροῦ 47 τοῦ Α. Ν. 2200 οριζόμενα προσόντα ὑπέβαλεν Ἡμῖν αἰτήσιν ἵνα ἀνακηρυχθῇ υποψήφιος ἐν τῇ κενῇ ὀργανικῇ θέσει τοῦ ἐν Παύραις Ἱ. Ν. Ἀγ. Βαρβάρας, προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας προσόντα τῆς παρ. 1γ' τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ ὅπως ἐντός μηνὸς υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου οριζόμενα πιστοποιητικά αὐτῶν. Ἐν Παύραις τῆ 5 Σεβρίου 1942 † Ὁ Πατρῶν Ἀντώνιος

I. Μητρόπολις Αἰμητηρίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200) 40 «Περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων» καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρου Νόμου προβλεπόμενα προσόντα ὅπως ἐντός μηνὸς υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 προβλεπόμενα πιστοποιητικά διὰ τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, Ἀγ. Λαυρεντίου, ἱεροῦ ναοῦ Ἀγ. Νικολάου Ἀθανάσιος, Ἀγίου Γεωργίου Σωτηρίτσης, Γεννησεως τῆς Θεοτόκου Φυτόκου, Ἀγίου Νικολάου Μπίρ προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσιν υποψήφιοι ἐφημερίου τῶν ἄνω ἱερῶν ναῶν. Ἐν Βόλῳ τῆ 17 Ὀκτωβρίου 1942 † Ὁ Αἰμητηρίας Ἰωακείμ

I. Μητρόπολις Ἐλασσῶνος

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις, 1) τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Θ. Μεταμορφώσεως Δολιχῆς καὶ 2) τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Σκόμπας καὶ κειτημένους τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 48 τοῦ Ἀν. νόμου 2200) περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων προβλεπόμενα πιστοποιητικά καθ' ὅσον θέλομεν προβῆ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν υποψηφίων. Ἐν Ἐλασσῶνι τῆ 12ῃ Σεπτεμβρίου 1942. † Ὁ Ἐλασσῶνος Καλλίνικος

I. Ἐπισκοπὴ Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώνου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τοὺς νόμους περὶ ἱερῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τοῦ ἐφημερίου τῶν ἐνοριῶν, 1) ἱεροῦ ναοῦ Ἁγ. Δουκῆ Χανίων, καὶ 2) ἱ. ναοῦ Ἁγ. Νικολάου Βρυσῶν Κυθωνίας, ὅπως υποβάλλωσιν Ἡμῖν τὰ ἐν ἀρθροῦ 48 τοῦ Α. Ν. 2200)1940 δικαιολογητικά ἔγγραφα μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1942. Ἐν Χανίοις τῆ 29 Ὀκτωβρίου 1942. † Ὁ Κυθωνίας καὶ Ἀποκορώνου Ἀγαθάγγελος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ Ἰ. Γ. ΛΟΥΚΙΔΑΣ

Ἐν Ἀθήναις κύλιος «Φυνίκιος» Λεωνότατος 4